

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Henlaxys.

B E R E T N I N G
O
F O L K E L I G
D A N S K
R E A L S K O L E
F L E N S B O R G
S K O L E A A R E T

1934

1935

Beretning
om
Folkelig Dansk Realskole
Flensborg
ved Rektoren

Skoleaaret 1934-35
14. Skoleaar   Beretning Nr. 13

MELLEM FLENSBORG OG SØNDERBORG.

Den Morgenbris, som stryger Skagens Kind,
den vugger norske Børn ved Aften ind;
den Storm fra Syd, som herjer Danmarks Have,
blir Sørgesang ved norske Sjømænds Grave;
men Kattegattets Dønning, dyb og let,
er Nordens frie, fælles Aandedræt,
og Sundets Strøm fra Østersaltets Vande
er Nordens Puls med Blod til alle Lande.

Man siger, Gjensyn med de norske Tinder
kan bringe svenske Kvinder til at hulke,
og stundom faar selv barske norske Ulke
et Drag af Vemod om de brune Kinder,
naar Danmarks Blomsterkyst som Blaanning svinder.

J a c o b B. B u l l.

TALE VED DUBORGSKOLENS AFSLUTNINGSFEST.

Torsdag den 4. April 1935.

Det er en meget beskeden Rolle: at være 16 Aar — og at afslutte sin Skolegang. Over for alt, hvad der Dag ud og Dag ind skyller imod os ude fra den urolige Verden — af overmægtige Begivenheder, af stærke Ord og tavse Handlinger — der er *det*: at være ung og at afslutte sin Skole — kun som et Fnug i et Stormvejr.

Men naar der er *Liv* i dette Fnug, saa kan det slaa Rod et Sted og blive til noget.

Alt Liv har *sin egen Maalestok*. Og selv det stærkeste, som enkelte Mennesker eller store Folkeslag udfolder, det kan ved Mødet med Naturens og hele Tilværelsens endnu stærkere Kræfter blive reduceret til Smaating.

Og det, som bevæger sig i et enkelt Menneskes Tanker, kan under visse Forhold faa en Værdi, der aldeles ikke staar tilbage for den Værdi, der tillægges de rystende Begivenheder.

Derfor er det ganske naturligt, at det kan vække os til Eftertanke, naar en Flok unge gaar ud af vore Skoler. Et Afsnit af deres Liv er sluttet. Eller rettere: en *Bølge af Oplevelser* er gledet forbi; en ny Bølge rejser sig for dem. Disse unge har i en Aarrække haft en Omgangskreds her af Lærere og Skolekammerater — et Samvær paa mange Timer. Meget af det, der her er sket, vil glemmes. Men der vil ogsaa være adskilligt, som huskes hele Livet.

Og saa vil der være noget, som ikke kommer ind under det Synspunkt: at huskes eller glemmes. Det, der har virket som Solskin og Regn paa en Kornmark. Thi ogsaa i Skolen er det saadan, at *Naturens og Livets Hemmelighed udfolder sig* som overalt, hvor Livet leves, hvor Mennesker mødes, hvad enten de er store eller smaa.

Der er Ting, der ikke direkte kan efterstræbes. Hvis man alligevel gør det, saa opnaar man kun, at de flygter. De maa komme som de store *Tilskud i Livet* — ufortjente Tillæg til det, som vi ellers er optaget af, det daglige Arbejde: for Skolens Vedkommende alle de Elementer, der indgaar i Undervisningen i Sprog, Naturfag, Regning, Historie osv. »Skolefag« kalder man det. Men der er et *Erkendelsens Land*, som Menneskeheden har opdaget og stadig gaar paa Opdagelse i; som Mennesker gennem Aarhundreder har arbejdet og kæmpet i, har lidt deres Nederlag og vundet deres Sejre. Et Land, hvor ogsaa *den store Længsel* bor. Ind i dette Land har vi ført disse Børn og unge. Og alt imens de vandrer der, saa oplever de *det*, som ikke kan læres, men kun *leves*.

Den danske Tænker, *Frederik Christian Sibbern*, havde Ret i den Opfattelse, at Udvikling og Vækst gaar ud fra *mange Udgangspunkter* paa en Gang: derfra breder Væksten sig — forenes — lukkes til en Enhed. Som de mangfoldige Iskrytaller paa Vandfladen

forenes og bliver til Isfladen, saaledes ogsaa i det aandelige Liv: de enkelte Tankeglimt bliver til en Tankestrøm, Følelser bliver til Sindelag, enkelte Viljesytringer til planmæssig Aktivitet. — *Tonerne bliver til Musik*, og det er jo Meningen med Livet, at Tonerne skal blive til Musik.

Men der maa ogsaa *Taalmodighed* til: Musikken kommer ikke lige straks. Forældrene maa være taalmodige, Skolen maa være taalmodig — de unge maa være taalmodige. Den, der vil spille for tidligt, kommer i Reglen daarligt fra det. Det gælder en Modningsproces, en naturlig Vækst, der skal have sin Tid.

Over for de store *Vanskeligheder*, der omgiver os alle — og omgiver det danske Mindretal og de's Ungdom i forstærket Grad — over for dem har vi ingen Vejviser, hvori vi kan slaa op og sige: paa Side 35 vil du finde, hvorledes du skal bære dig ad. Der er ingen samlet Parole ud over den: *Se dig for! Tænk dig om! Lad din Fornuft og dit eget varme Hjerte raade!* Lad aldrig dit Syn paa Livet forhekses af fremmed Magt og Vælde — den gælder kun saa langt, Gud vil! Og du er dansk! Vær aldrig bange for at bekende dig til dit Folk! Vort Folks Væsen og dets aandelige Værdier kan maale sig med ethvert Folks paa Jorden. —

Vi er i Dag samlet for at bekende os til denne Danskhed — sammen med vor Ungdom. Og vi er samlet for at lykønske disse unge med den Uddannelse, de har faaet. Og ønske dem en god Fremtid!

Vi haaber, at I i Fremtiden vil vise jer som gode Mennesker, som dygtige Mennesker — som gode Danske, saaledes at jere Lærere og Kammerater senere kan møde jer med Glæde!

I kan kaste Skygge — og I kan sprede Lys.

Glem ikke, at den Skygge, I kaster, den falder paa os alle.

Glem ikke, at det Lys, som I spreder — hvad enten det er ved jert Sindelag eller ved jer Dygtighed — at det lyser ogsaa over jer Skole, over jere Forældre — at det maaske kan blive en Lysstraale for det Folk, som I hører til.

SKOLENS LEDELSE:

Dansk Skoleforenings Bestyrelse:
 Grosserer Cornelius Hansen, Formand.
 Redaktør L. P. Christensen, Næstformand.
 Fisker R. Andersen.
 Fru Eli Jessen.
 Malermester P. P. Friis.

Skolens Rektor:
 Dr. phil. Andreas Hanssen.

Inspektør:
 Dirk Dirks.

Forældredvalg:
 Pastor C. W. Noack.
 Fru Journalist Jensen.
 Snedker P. Jørgensen.
 Fru Lærer Kjems.
 Bankdirektør Fr. Møller.

Skolens Kontor:
 Duborgskolen, Riddergade 27.

ELEVTAALLET: APRIL 1935.

1. Klasser	II R.	I R.	F.	IVa.	IVb.	IIIa.	IIIb.	IIIc.	IIa.	IIb.	Ia.	Ib.	Sum:
2. Elever:	17	25	40	26	29	23	32	26	34	29	33	26	340
3. Piger:	7	10	30	15	9	—	32	11	34	—	21	12	181
4. Dreng:	10	15	10	11	20	23	—	15	—	29	12	14	159
5. Nord f. Gr.:	5	6	1	3	—	5	1	—	1	2	4	—	28
6. Syd f. Gr.:	12	19	39	23	29	18	31	26	33	27	29	26	312
7. Udenbys:	8	5	2	7	3	6	10	4	7	6	6	2	66
8. Indenbys:	9	14	38	19	26	17	22	22	27	23	27	24	274

Fortsættelsesklassen er delt i 2 Hold: 16, 24.

Afgang i Aarets Løb: 9+29. Tilgang: 8.

Afgang den 1. April 1935: 65. Tilgang: 85.

Elevtaallet ved Duborgskolen maa nu ses i Relation til Elevtaallet ved Den Danske Kommuneskole.

AARSPRØVEN.

Klasse-Forældremøderne, der i Vinterens Løb er blevet afholdt med alle Klasserne, er traadt i den mundtlige Aarsprøves Sted, saaledes at Foraarsprøven kun afholdes i skr. Dansk, Tysk og Regning. Dog har I. Realklasse maattet aflægge en fuldstændig Prøve i alle Fag.

Den skriftlige Prøve afholdtes fra 18.—22. Marts, og den mundtlige for I. Realkl. fra 23.—26. Marts.

ELEVER OG LÆRERE. / OKTOBER 1934.

FERIEPLANEN.

Ferierne fastsættes af Overpræsidenten for Slesvig-Holsten og er fælles for Skoler i dette Omraade. For Aaret 1935—1936 gælder følgende Ferieplan:

Sidste Skoledag:	Første Skoledag:
Paaskeferie:	
Torsdag den 4. April 1935	Tirsdag den 23. April 1935
Pinseferie:	
Torsdag den 6. Juni	Fredag den 14. Juni
Sommerferie:	
Fredag den 5. Juli	Torsdag den 15. August
Efteraarsferie:	
Fredag den 11. Oktober	Torsdag den 17. Oktober
Juleferie:	
Lørdag den 21. December	Mandag den 6. Januar 1936
Sidste Skoledag: Torsdag den 26. Marts 1936.	

SKOLEBESØGET.

I Skoleaaret 1934—35 er der holdt Skole i 231 Dage.

1. Besøgte Skoledage	93,58 %
2. Forsømmelser:	
paa Grund af Sygdom	4,22 %
med lovlig Grund	1,25 %
uden lovlig Grund	0,05 %

SUNDHEDSTILSTANDEN.

Skolelægens Aarsberetning for 1934/35.

Elevernes Sundhedstilstand var i det forløbne Skoleaar tilfredsstillende. I Januar og Februar optraadte i Byen en Influenza-Epidemi med mange, men næsten kun milde Tilfælde. Men dens hyppige Optraeden foranledigede dog, at Skolen maatte lukkes i nogle Dage, fra 4. til 8. Febr. Af Børnesygdomme havde vi omtrent samtidig en Mæslinge- og en mindre Skarlagens-Epidemi, som ogsaa begge forløb med meget milde Sygdomstilfælde.

Undersøgelsen af Børnene foretoges to Gange. Herved viste sig følgende Resultat:

Elevernes Konstitution:	god:	mellem:	daarlig:
Dreng:	34 %	57 %	9 %
Piger:	45 %	50 %	5 %

Endvidere i % og (Dr.:P.): Tuberkulose 0:1,4, Skrofulose 08.:0,7, smaa Kirtler 43:37, Underernæring 26:17, blegt Udseende 13:7, Hjerte-anomali 20:16, Tegn paa Engelsk Syge 20:16, Skævhed 0:1,4, daarlig Holdning 14:11, Øjensygdomme 8:9, Synsanomali 12:18, Ørensygdom 0:0,7, Tunghørhed 0,8:3, Polyper 3:0, hævede Mandler 15:20 og Hudsygdom 2:3. Desuden fandtes: Broksskade 2 Gange hos Drengene og Forstørrelse af Skjoldbruskkirtelen 2 Gange.

Tændernes Tilstand:	god:	mellem:	daarlig:
Drengene:	20 %	58 %	22 %
Piger:	12 %	63 %	25 %

Flensborg, den 2. April 1935.

Dr. Nicol. Jensen.

TANDLÆGENS UNDERSØGELSER.

Tandlæge Uldall har undersøgt Elevernes Tænder, dog kun for de Elevers Vedkommende, som er i Alderen 13—14 Aar (IV. Klasserne).

Ved Undersøgelsen i Maj 1934 blev 49 Elever undersøgt; af disse havde 35 Elever syge Tænder (78 angrebne Tænder).

Ved Undersøgelsen i November 1934 blev 63 Elever undersøgt. 45 af disse havde syge Tænder (89 angrebne Tænder).

Ved den første Undersøgelse var en Del af Eleverne paa Højskolen.

VED KVÆRS PLANTAGE.

BØRNEBESPISNINGEN.

Ligesom i tidligere Aar har vi i Aar gennemført en Børnebespisning paa Duborgskolen for omtr. 120 Elever, der var udtaget af Skolelægen som trængende og underernærede. Der serveres for hver Elev 2 Kopper varm Mælk og 2 Rundstykker. — I Børnehaverne bespises alle Elever; de faar Vælling eller Grød.

En lang Række Institutioner og Enkeltpersoner har ydet Bidrag hertil og derved gjort os det muligt at fortsætte Bespisningen, skønt det af og til saa ud til, at vi nu maatte standse. Vi nævner: Lauritz Andersens Fond, Aarhus Kathedralskole, Sønderjydsk Forening for Ribe og Omegn (Overlærer E. Skov), en Forening i Odense (Fabrikant Saxø), Sønderj. Forening for de 5 Sogne (Stationsmester Christiansen, Nyrop), Mulernes Legatskole (Overlærer Bernh. Hansen), Dansk Kvindesamfunds Kursus, Lærerinde Frk. Elisab. Madsen, Pastor Engsig Krarup, Horsens, Lærer L. J. Nielsen, Rurup, Lærer Kirsten, Kerteminde, Frk. Emilie

Hoffmann, København, Frk. Elisab. Tidemand-Dal, Lærerinde Frk. Larsen, Esbjerg, og Frk. D. Larsen, Hillerød, m. fl.

For at lede Elevernes Tanker hen paa Giverne har vi i Spisestuen af og til ophængt en Papplade med Indskrift: Ribe-Uge, Odense-Uge osv.

Vi takker alle Giverne! Uden deres store Hjælp havde denne Sag ikke kunnet gennemføres.

DUBORGSKOLEN. 1934.

FRA DET SØNDERJYDSKE MØDE

i Koncertpalæet i København den 13. April 1934.

Da en Flok hvidklædte Flensborg-Piger i Aftes marcherede ind i Koncert-Palæets fyldte Sal, førende Duborgskolens Fane i Spidsen, var samtidig Aftenens Stemning givet. Optakten til det Arbejde, som paa Onsdag skal gøres, for at Dybbøldagen 1934 kan blive endnu mere udbytterig, end denne Dag plejer at være, fik sin særlige Karakter ved disse flensborgske Børns Tilstedeværelse. Ikke alene, fordi de sang saa smukt. Endnu mere, fordi de sad saa stille og fulgte med, mers der blev talt. Det var smaa Soldater fra Linien, der holdt Orlov hjemme. Naar de rejser tilbage, vil de fortælle deres Fædre og Mødre, at de har nogle Løfter med, og at de tror paa, at disse Løfter ogsaa vil blive opfyldt . . .

(Berlingske Tidende.)

Aftenens stærkest bevægede Oplevelse var dog Børnene fra den danske Skole i Duborg ved Flensborg. Et Kor af Piger og Drengene sang nogle gamle, simple Sange saa yndefuldt og smukt, at mange Øjne duggedes. Sangen om Dronning Dagmar, som kom fra fjerne Lande, maatte synges om igen, og endda sang Børnene uden for Programmet Visen om Storken, som sidder paa Bondens Tag. Det var naturlig Sang og uforglemmeligt.

(Politiken.)

Men Aftenen før stod en Flok Flensborg-Børn i en stor Sal i den danske Hovedstad og sang for lyttende Landsmænd. Uden Tvivl var de lidt ængstelige og benovede, men Bifaldet strømmede dem i Møde, og de sang sig ud. I de Øjeblikke følte de vistnok umiddelbart, at de betød noget mere end et sædvanligt lille Børnekor, som sang ved et Møde, men at de stod som Udtryk for deres Folks Forposter i en tusindaarig Kamp.

Vor Tids vidunderlige Opfindelse bar deres Røster ud over hele Danmarks Land. Ogsaa hernede sad Folk og lyttede i Radio, og der var noget, der helgede og strømmede i deres Sind, noget, der rankede og rejste sig, da de hørte de klingre, friske Stemmer synges om Modersmaalet som det Kraftens Ord, der lever i Folkemunde, om Modersmaalet som vort Hjertesprog.

Hvor bitre og uforglemmelige Skuffelser vi end har gennemlevet — vi har ogsaa hørt Udsendinge fra Skoler med Hundreder af Børn i Forpostkæden synge Vaartoner ind i alle de Landsmænds Sind, som vilde tage imod det Bud, de havde at bringe.

(Flensborg Avis.)

SANGKORET VED DYBBØLFESTEN.
ODD FELLOW PALÆET 1934.

LEJRSKOLEN PAA RØNSHOVED HØJSKOLE
27. August—8. September.

Vi søger Slægtens Spor i stort og smaat,
i Flinteøksen efter Harvens Tænder,
i Mosefundets Smykke, plumpt og raat,
i Kirkens Kvadre lagt af brede Hænder.
Hver skimlet Skrift, hver skjoldet Alterbrog
har gemt et Gran af Slægtens Ve og Vaade;
nu skal de røbe mig, hvad Vej jeg drog,
og løfte mig en Flig af Livets Gaade.

Hvis man med et Lejrskoleophold tilsigter ikke blot en almindelig Iagttagelse af Naturen og et sundt, kammeratligt Friluftsliv med Badning, Svømning og Sport, men ogsaa en dybere Forstaelse af de geologiske Foreteelser, der har givet vort Land det's Udseende, og de Tildragelser, der har formet vort Folks Historie, da er Egnen ved Flensborg Fjord et ypperligt Udgangspunkt for en Lejrskole.

Det var derfor ganske naturligt at have disse Formaal for Øje ved Planlæggelsen af Lejrskolen for I. Realklasse, IVa. Grundklasse og 3 Elever fra den danske Skole i Slesvig, ialt et halvt Hundrede Elever i 14—15 Aars-Alderen.

Planen bød paa Iagttagelse af Vind og Vejr, Sol og Maane og Stjerner, paa naturhistoriske, geologiske og historiske Udflugter bl. a. til Nørre Smedeby, Stagehøj, Broager, Dybbøl, Urnehoved og Olmersdiget. Endvidere var der Undervisning og skriftlige Arbejder i Tilknytning til Turene. (Denne Undervisning er givet af Faglærerne.) Hver Dag var der Badning, Svømning og Boldspil, og Aftenerne tilbragtes med Oplæsning, Sang, Folkedans, Lejrbaal og Foredrag.

RØNSHOVED HØJSKOLE.

Takket være godt Vejr og megen Imødekommenhed og Gæstfrihed fra mange Sider (*Højskolen, Lektor Otterstrøm, Sønderborg, Lærer Jensen, Broager, Beboerne i Uge o. m. fl.*) kunde Planen i det store og hele gennemføres.

I Naturhistorie havde Eleverne, foruden de fælles Ture (f. Eks. en Svampetur under Ledelse af Hr. *Ferriard, Sønderhav*) hver sin Opgave at arbejde med. Mange af disse Opgaver løstes smukt.

Geodætisk Institut havde velvilligst overladt os et Sæt Maalebordsblade over Egnen, og *Flensborghus Bogsamling* havde laant os en Samling Haandbøger og andre Bøger med Tilknytning til Egnen samt nogle Underholdningsbøger.

Søndag Formiddag deltog Eleverne i Gudstjenesten paa Højskolen, om Eftermiddagen udkæmpede Drengene en Fodboldkamp med et Høld Drenges fra Kollund. Skønt et af de haandgribelige Resultater af Opholdet paa Rønshoved var en betydelig Vægtforøgelse — enkelte tog endog 2—3 kg paa — mangler der gennemgaaende en Del i, at vore Drenges rent legemligt kan hamle op med deres nordenfjords Kammerater. Disse vandt (4—2).

Hver Elev førte Dagbog og udarbejdede en med Skitser, Tegninger og Amatørbilleder forsynet Beretning om Ture og Jagttagelser.

Som Slutning paa sin Beretning skriver en af Eleverne bl. a. følgende: »Alting faar en Ende, og det fik vort Lejrskoleophold ogsaa, altfor hurtigt syntes vi; thi de fjorten Dage fløj af Sted for os.

Det var en vidunderlig Tid, vi tilbragte paa Højskolen. Og hvor rigt et Udbytte har

VED DYBBØL MØLLE.

vi ikke faaet ud af dette Ophold, baade i Geologi, Historie, Naturhistorie og Astronomi. Ogsaa i praktisk Henseende har vi lært noget, f. Eks. at finde Rønshoveds Meridian o. lign.

For dette Ophold skylder vi mange vor hjerteligste Tak. Først og fremmest tilkommer Forstander *Møller* og *Frue* vor hjerteligste Tak, fordi de aabnede deres Højskole for os. Dernæst skylder vi »*Sønderjydske Skoleforening*« vor Tak, fordi den har ydet os Bistand i økonomisk Henseende.« (Der følger en Tak til Rektor og Lærere, hvorefter der fortsættes:) »Endvidere skylder vi Lektor *Otterstrom*, *Sønderborg*, og Gaardejer *H. P. Jørgensen*, Uge, vor hjerteligste Tak, fordi de hver især har ydet os Hjælp paa nogle af vore Udflugter.« (H. P. Jørgensen beværtede Eleverne med al den Mælk, de kunde drikke, og førte rundt paa Urnehoved og ved Olmersdiget.)

GAARDEJER
JØRGENSENS
OLMERSVOLD.

Den sidste Aften havde Forstander *Møller* og *Frue* indbudt Holdet til et festligt Chokoladegilde, ved hvilket der veksledes med Tale og Sang. Til denne Lejlighed havde et Par af vorø Drengene skrevet en Afskedssang, hvoraf hidsættes nogle Vers.

»I disse fjorten Dage
vi har haft Lejlighed
til glade ud at drage,
vi intet bedre ved.
Vi har set Dybbøl Banke
og Urnehoved Ting,
af Minder fro vi sanke
i vore Hjerter ind.
Astronomi vi lærte
og saa lidt Botanik;
men af det skriftlig Arbejd'
vi og en Mængde fik.
Geologi var dejlig,
en herlig Tidsfordriv,
vi undersøgte Jorden
og mangen Lergravs Liv.

Og Maden den var herlig,
den glemmer vi ej let.
Af Grød vi spiste særlig,
den smagte ikke slet.
En Mængde Klemmer vandred'
i vore Maver ned;
det skorted ej paa Teen,
vi bedre ej det ved.
Nu derfor vil vi takke
jer her paa Højskolen
for disse glade Dage,
vi tilbragt har paa den.
Naar vi i Byen aser
med Lektier og Slid,
vi tænke vil tilbage
paa denne glade Tid. (H. B. & S. K.)

Skolen kan med god Grund slutte sig til den af Eleverne tolkede Tak, der foran er anført.

P. Jensen.

LÆRERKOLLEGIET.

Rektor, Dr. phil. Andreas Hanssen, f. 4. 3. 1879, ans. 1. 8. 1921.
Inspektør Dirk Dirks, f. 3. 5. 1901, ans. 1. 4. 1923.
Lærer Niels Juel Billum, f. 24. 8. 1896, ans. 1. 4. 1922.
Lærer Niels Christensen, f. 8. 4. 1906, ans. 1. 4. 1935.
Lærer F. Dinsen Hansen, f. 4. 9. 1901, ans. 1. 9. 1926.
Lærer, cand. phil. Heinrich Fischer, f. 3. 3. 1904, ans. 1. 4. 1926.
Lærer Peder Jensen, f. 3. 8. 1893, ans. 1. 5. 1923.
Lærer, cand. mag. Thomas Madsen, f. 1. 12. 1903, ans. 1. 8. 1933.
Lærer Hans Meng, f. 19. 7. 1901, ans. 1. 4. 1929.
Lærer Oscar Nielsen, f. 20. 9. 1906, ans. 1. 8. 1933.
Lærer Ejnar Olesen, f. 8. 2. 1895, ans. 1. 10. 1922.
Lærerinde, Frk. Elna Christensen, f. 12. 11. 1905, ans. 1. 8. 1928.
Lærerinde, Frk. Magda Flogt, f. 13. 1. 1901, ans. 1. 4. 1922.
Lærerinde, Frk. Elisabeth Madsen, f. 1. 5. 1878 ans. 19. 10. 1920.
Lærerinde, Frk. Inger Margrethe Ottosen, f. 2. 5. 1897, ans. 15. 4. 1927.
Lærerinde, Frk. Thyra Petersen, f. 14. 6. 1876, ans. 1. 4. 1922.
Haandgerningsl., Frk. M. Schlesinger, f. 12. 4. 1885, ans. 12. 9. 1921.

Efter at Inspektør Bernhard Hansen fra 1. Maj 1934 har overtaget sin Stilling som Overlærer ved Mulernes Legatskole i Odense, blev Hr. Dirk Dirks ansat som Inspektør ved Duborgskolen.

Hr. N. J. Billum har i Maanederne April—Maj 1934 været paa Rejse til England og Middelhavet. Hermann Tychsen og Erling Køster har vikarieret.

Frk. I. Ottosen har fra 8. til 11. August deltaget i »Musikugen« i Ollerup, der fandt Sted under Ledelse af Sanginspektør Wøldike.

Frk. M. Flogt har fra 20.—27. August deltaget i »International Kongress für Hauswirtschaftsunterricht« i Berlin.

Hr. Lærer, cand. phil. H. Fischer overtog fra 1. Januar indtil videre Ledelsen af Den Danske Kommuneskole som Skolens Overlærer. Ligeledes overtog Hr. Lærer Dinsen Hansen midlertidigt Stillingen som Lærer ved denne Skole.

Som Vikarer for H. Fischer og F. Dinsen Hansen blev fra den 1. Jan. antaget cand. mag. Johannes Büchert og Lærer Asger Neisig.

FORÆLDREMØDER.

Mandag d. 18. Juni afholdtes Forældremøde for at vælge 3 Medlemmer til Skolens Forældreneudvalg. Valgt blev Pastor C. W. Noack (46 St.), Fru Journalist Jensen (27 St.) og Snedker P. Jørgensen (20 St.), (i Stedet for Cornelius Hansen, Fru Lieb og Direktør Madsen). Som Suppleanter valgtes Bankdirektør F. Møller, Fru Boller og Arbejder Lorenzen, Harreslev.

Forældremødet sluttede med en Oplæsning af danske Digterværker ved Skuespiller E. Rosenbaum.

Realklassernes Forældre møde fandt Sted Torsdag den 11. Oktober — udsat fra September paa Grund af Børnelammelses-Epidemi. I II. Realkl. havde Rektoren Historie og Hr. O. Nielsen Regning. I I. Realkl. havde Hr. P. Jensen Dansk og Hr. H. Meng Tysk. Ved den efterfølgende Sammenkomst med Forældrene var der forsamlet mellem 60—70 Personer. Rektoren gav nogle Oplysninger om de kommende Forældremøder, Hr. P. Jensen fortalte om Lejrskolen og fremsatte nogle Bemærkninger om Danskundervisningen; Elevernes Dagbøger fra Lejrskoleopholdet cirkulerede, og en af Forældrene havde Ordet og takkede paa Forældrenes Vegne for det i enhver Henseende værdifulde Ophold paa Rønshoved Højskole. Insp. D. Dirks gav nogle Oplysninger om den kommende Aftenskoleundervisning.

Fjerdeklassernes Forældremøde fandt Sted Torsdag den 25. Oktober. Frk. E. Christensen havde Dansk i IVa. og gav ved Hjælp af Lysbilleder og Elevernes egen Fremstilling en Oversigt over Lejrskolens Oplevelser. I samme Klasse havde Hr. Olesen Naturhistorie. I IVb. havde Hr. Meng Dansk (Litteraturhistorie) og Frk. Ottosen Engelsk. Omkr. 75 Forældre var til Stede og samledes bagefter i Tegnesalen, hvor Hr. Meng og Frk. Ottosen talte om de to Fag, der havde været fremme, medens Frk. Christensen bragte en Hilsen fra Rønshoved og fremlagde nogle skriftlige Arbejder fra Lejrskolen. Efter at Insp. Dirks havde omtalt de kommende Indmeldelser til Duhorgskolen, sluttede Rektoren Mødet, og Forsamlingen sang »Ved Solbjergslag«.

VED HOSTRUP SØ.

Torsdag den 15. November afholdtes Klasse-Forældremøde med Tredie-Klasserne. I IIIa. havde Frk. Th. Petersen Dansk, der gennemførtes ved Oplæsning af og Samtale om Elevernes Stile. Desuden havde Frk. E. Madsen Tysk. I IIIb. havde Hr. Th. Madsen Dansk Grammatik — og derefter Hr. N. J. Billum Gymnastik. Ved det efterfølgende Møde samledes ca. 120 Forældre. Frk. Th. Petersen talte her om Danskundervisningen og det danske Sprog, Hr. H. Fischer indskærpede Betydningen af, at Forældrene talte Dansk med deres Børn, Inspektør Dirks omtalte Indmeldelserne til Skolerne, og Rektoren gav et Referat af »Brev-Affæren« i Aabenraa. Under Mødet blev der sunget flere Sange.

Forældremøde med Fortsættelsesklassen Torsdag den 6. December. Klassens skriftlige Arbejder i Dansk, Tysk, Bogholderi, Maskinskrivning og Plakatskrift var fremlagt. Ligeledes Pigernes Haandarbejder og Drengenes Sløjd. Efter at Forældre og Søsken­de m. fl. havde set Arbejderne, samledes man i Festsalen, hvor Rektoren bød Velkommen, og der blev sunget en Sang. Herefter underholdt Eleverne — under Hr. Meugs Ledelse — Forsamlingen ved at fortælle — paa Tysk — om Fr. Schiller og recitere af »Wilhelm Tell«, mens der vistes Lysbilleder i Tilknytning dertil. Efter en Fællessang viste Hr. Olesen Lysbilleder fra Aarhus, mens Eleverne fortalte om Jyllands Hovedstad og fremsagde danske Digte. Der afsluttedes med en Aftensang.

Torsdag den 17. Januar holdt vi Klasse-Forældremøde med Anden­Klasserne. I IIa. havde Hr. Billum Regning; i IIb. Frk. Th. Petersen Religion. Derefter havde Frk. E. Christensen Gymnastik med IIa.-Piger, medens Hr. P. Jensen havde Geografi med Drengene. I IIc. havde Hr. Th. Madsen Dansk og Tysk. Der deltog omkr. 120 voksne. Ved det efterfølgende Møde talte Hr. Billum, Frk. Th. Petersen og Hr. Th. Madsen, henholdsvis om de ovennævnte Fæg, og Rektoren gav nogle Oplysninger om de følgende Forældremøder og om Skole­aarets Slutning.

Torsdag den 14. Febr. afholdtes Klasse-Forældremøde med Første­Klasserne. I Ia. havde Frk. I. Ottosen Dansk og Sang; i Ib. havde Frk. Flogt Regning og Hr. N. Christensen Dansk. I Mødet med Forældrene deltog mellem 60—70 Personer; her redegjorde Frk. Ottosen for Sangundervisningen, og baade Frk. O. og Hr. N. Christensen talte om Danskundervisningen. Af Forældrene talte Fru Nicolajsen, Hr. Jacobus Jensen, Hr. Ernst og Hr. Snedker Jørgensen. Der afsluttedes med Sangen »Velkommen Lærkelil«.

Det afsluttende Forældremøde fandt Sted Søndag den 24. Februar. Herom foreligger følgende Referat:

Forældremøderne paa Duborgskolen kan, som naturligt er, glæde sig ved god Tilslutning, og det afsluttende Møde, der altid er henlagt til en Søndag, regnes der med i god Tid, saa Dagen holdes fri. Dette Møde var indvarslet til Søndag Eftermiddag, Klokken 3, og baade Forældre og Skolens andre Venner var mødte op i stort Tal.

Skolens Rektor, Dr. phil. *Andr. Hanssen*, bød indledende Velkommen. Han mindede om, at der jo paa en Skole Aaret igennem blev lagt Sten paa Sten. Mens Livet bølgede om dem, der stod i Arbejdet, mærkede man ikke saa meget til det udenfor. Derfor næredes der Trang til at have et Møde med Forældrene.

Under Lærerinde, Frøken *Ottosens* Ledelse sang derefter Skolens Børnekor en Del Sange. Der begyndtes med en Sang af Komponisten Th. Aagaard i Ryslinge. Inden den blev sunget, blev den læst for Forsamlingen, saa denne lettere kunde følge de nye Ord og den nye Musik. Børnene kilte sig meget smukt fra deres Opgave. Der fulgte en Sang af en ældre dansk Opera, og Koret sluttede med »Som en rejslysten Flaade«. Det saas tydeligt, at Forældrene var glade for, hvad de hørte.

Der skulde saa foretages to Nyvalg til Skolens *Forældredvalg*, idet Perioden for Typograf *Friis* og Sporvejskonduktør *J. Jensen* var udløben. Ingen af dem havde Børn i Skole

mere; de kunde altsaa ikke genvælges. Dr. Hanssen takkede de fratrædende for godt Samarbejde.

Til Valget blev følgende foreslaaet: Fru B. Nikolajsen, Bilskov; Karl Rothmann, Harreslevgade 89; Erich Büchert, Jaruplund; Fru Bogensee, Flensborg; Fru Anna Kjems, Harreslev, og Bankdirektør Fr. Møller, Flensborg. De blev afgivet 163 Stemme. Valgte blev Bankdirektør *Møller* og Fru *Kjems*.

Efter Valget fulgte der Opvisning af *to Gymnastikhold*. Først marcherede et smukt klædt Pigehold ind med Skolens Flag i Spidsen. Til Musikledsagelse lod Lærerinde, Frøken *Christensen*, nu Eleverne vise, hvad de kunde paa dette Omraade. Et varmt Bifald lød, da Holdet gik ud af Døren. Det afløstes af et Drengehold under Ledelse af Lærer *Nielsen*. Det var ikke mindre kvikt og adræt. Efter Opvisningen blev der ogsaa raabt et kraftigt Hurra for den danske Ungdom.

Et fyldigt Udtryk for, hvad der er lavet i Sløjd og Haandgerning, fik hele Forsamlingen nu ved Besigtigelsen af *en smuk Udstilling*. Under Ledelse af Lærerinde, Frøken *Schlesinger* og Lærer *Billum* var der kommet en Mangfoldighed i Stand, lige fra Sofapuder og praktiske, konne Kjoler til de dejligste Træting, og her igen fra en stærk og praktisk Stige til det herligste Legetøj.

Med denne Besigtigelse var Eftermiddagen til Ende.

Klokken 8 samledes man igen i Skolens Festsal. Aftenens Samvær indlededes med en nydelig Elev-Koncert (Klaver og seks Violiner) under Lærer *Nielsens* Ledelse. Han havde megen Ære af sit Arbejde med denne Flok Elever. Koret hilstes med velfortjent Bifald.

Efter Sangen »Langt højere Bjerge« talte derefter Pastor *Quistgaard* fra Fjelstrup om Lydighed i Hjem og Skole.

Lydighed er, sagde han, en Livsbetingelse for, at Livet kan udfolde sig. Lydighed har intet med Disciplin at gøre. Denne hemmer og ødelægger Livet. Den kommer med sin Tvang udefra. Lydighed kommer indefra og fødes af Frivillighed. Taleren illustrerede sine Tanker ved en hel Række historiske Træk fra danske Mænds Ungdom og fra egne Erfaringer og Oplevelser.

Forældre har den store Betingelse for at faa Børn til at lyde, at de har Kærlighed til dem. Derfor kan der bedes i et Hjem: Se, Herre, til os ind, os som har det samme Sind. I Hjemmet er der Harmoni mellem Forældre og Børn, selv om de er forskelligt stemte. I Modsætning til tidligere har Forældrene i de sidste Tiaar kunnet være Kammerater med deres Børn. Men de bør over for Børnene sætte ind i rette Tid og paa rette Sted, om det bliver nødvendigt. Det vil Børnene ogsaa senere takke for. Der er intet i Vejen for, at man kan være streng, naar man er retfærdig. Et Barn lærer ikke at styre andre, om det ikke selv har lært at lyde.

I det store gælder, at vi nu Danmark over har en dygtigere Lærerstand end tidligere, fordi der er blevet lagt Vægt paa Pædagogik, paa Opdragelse. De forstaaer sig paa det individuelle og paa at rette Kravene forskelligt til de enkelte i Henhold hertil. De ved ogsaa, at naar der ikke er Orden og Lydighed, saa er det afgjort Lærerens og kun hans Skyld. Der er mange Magter, der drager et Menneske, de ædleste bør have Føringsen, saa bliver Livet rigt. Kan vort Hjerte finde Hvile i Gud, saa vi kommer til at lyde ham, saa har vi vundet den største Frihed. Gaar vi i frivillig Lydighed ind under ham, er vi under den stærkeste Magt. Skal vi Forældre og Lærere faa andre til at lyde, da maa vi kunne sige: Tal, Herre, din Tjener hører.

Dr. *Hanssen*: Jeg tænker, at vi alle, Lærere og Forældre, yngre og ældre, under denne Tale har kunnet føle os ramt. Der er jo intet, der er mere vækkende, end naar det kan være Tilfældet. Saa er vi da Taleren taknemlige for denne Aften.

Efter Fællessangen »Hvis Danmarks kommende Dage« sang Sangforeningen »*Sonderjylland*« under Lærer *N. J. Billums* Ledelse meget smukt fire Sange. Forsamlingen sluttede sig gerne til den Tak, Dr. *Hanssen* rettede til Sangerne.

Inden man skiltes, blev der endnu fra Forældrenes Side bragt Skolen en Tak for de Forældremøder, der var holdt i Vinterens Løb, og ikke mindst for dette afsluttende Møde, og der blev udtalt gode Ønsker for Lærerkrafternes Virke og Skolens Arbejde som Helhed.

Det havde været en rig og afvekslende Dag med mange Indtryk, en Dag, der havde vakt en hel Del Tanker og styrket Forbindelsen mellem Forældre og Lærere.

BIBLIOTEKERNE.

Haandbiblioteket til Anvendelse ved Undervisning i Bøgers Brug er i Aarets Løb ikke forøget; det omfatter 506 Bind, deraf haves som Laan fra Flensborghus Bogsamling 164 Bind og fra Lærerbiblioteket 18 Bind.

Lærerbiblioteket forøget med 4 Bind; samlet Antal: 1114.

Børnebiblioteket: udgaaet 240, indgaaet 211; samlet Antal: $878 \div 240 + 211 = 849$ Bind. Udlann I R.: 161, F. Kl.: 22, Kl. IV.: 402, Kl. III: 240, Kl. II: 575. Samlet Antal: 1400.

SKOLESPAREKASSEN.

I Aaret 1. 4. 1934—31. 3. 1935 har 140 Elever været Sparere, deraf 125 Marksparere og 15 Kronsparere.

Af disse er der indskudt 628,47 Mk. (heri dog medregnet et mindre Beløb, der er overført fra tysk Skolesparekasse) og 123,17 Kr.

I Renter tilskreves 30,22 Mk. og 7,30 Kr.

Til Konfirmander og udgaaende Elever udbetaltes 391,21 Mk. og 110,08 Kr.

I ny Regning overføres 971,85 Mk. og 199,66 Kr.

P. Jensen.

LEGATER.

Danmarks Værns Legat, der bestyres af Hr. Overretssagfører Knud Dahl og Hr. Oberst Jørgensen, er i Aar — efter Samraad med Rektoren — uddelt til Liselotte Skau II R.: 120 Kr. og Harry Clausen IV b: 60 Kr. Legatet anvendes til Skolepenge.

Nikleander og Ninus Nissens Legat er i Aar uddelt til Henrik Grønning (1933). Rentebeløbet var Kr. 400,85. Legatets Bestyrelse er Borgmester, Dr. E. Kaper og Grosserer Cornelius Hansen, i Samraad med Skolens Rektor.

Provst Simonsens og Hustrus Legat for Duborgskolen er i Aar uddelt til Hermann Münchow (I R.). Rentebeløbet var Kr. 230,46. Legatets Bestyrelse som ovenfor nævnt.

Mørk-Hansens Legat, stiftet af Enkefru J. Mørk-Hansen, Esperance-Allé 9, Charlottenlund, og hendes Datter Katrine Mørk-Hansen, uddeles af Skolens Rektor. Rentebeløbet var Rm. 25,11, der deltes imellem Eleverne Jep Lorenzen og Annemarie Boller, begge fra IV b.

Antikvar Carl Julius Petersens Hjælpefond har i Aar bevilget os 400 Kr. De gaar til Fripladser paa Skolen.

Hr. Sagfører Chr. Linde, Fredensborg (født i Flensborg 1864) har for niende Gang skænket Skolen et Beløb til Indkøb af Sølvgaver til flittige Elever, der har afsluttet med Eksamen. Beløbet anvendtes saaledes, at Liselotte Skau og Johannes Kielgast i Afgangsklassen modtog hver et Sæt Sølvtøj (Ske, Kniv og Gaffel) med Inskriptionen: »Chr. Linde og Hustru, Fredensborg. Duborgskolen 1935.«

CHR. LINDE.

Sagfører Chr. Linde fyldte den 4. Oktober 70 Aar. Sagfører Linde er født i Flensborg i det skæbnetunge Aar 1864. Han føler sig stadig knyttet til sin Fødeby, og fra Fredensborg, hvor han har sin Sagførerforretning, gaar der hvert Aar Bud og Brev til Duborgskolen. I en Aarrække har han og hans Hustru hvert Aar skænket en Sølvgave til et Par Elever i Afgangsklassen. Derfor skal der gennem vor Aarsberetning klinge en Hilsen »til Vennerne i Fredensborg!«.

SAGFØRER CHR LINDE OG HUSTRU.

STUDENTERKOLLEGIET VED AARHUS UNIVERSITET.

Naar Studenterkollegiets Bygning ved Aarhus Universitet er rejst og kan tages i Brug, vil Lederen af Duborgskolen i Flensborg kunne disponere over 2 Værelser til Studenter, nemlig:

1. Christian Skriver Simonsens Værelse, der er oprettet af »Sønderjydsk Forening for Aarhus og Omegn« for testamentariske Midler efter Skrædder Chr. Skriver Simonsen. Værelsets Indehaver skal være 1) hjemmehørende syd for den nuværende Grænse og 2) Søn af dansksindede Forældre, samt 3) have Afgangseksamen fra Duborgskolen.

Skulde ingen Ansøger, der har alle disse Forudsætninger, melde sig, kan Værelset bortgives til en Student, der er hjemmehørende syd for den gamle Grænse og Søn af dansksindede Forældre. Værelset bortgives af Duborgskolens Rektor for eet Aar ad Gangen.

2. L. Hammerichs Mindeværelse, oprettet af Firmaet L. Hammerich & Co., Aarhus, ved Firmaets administrerende Direktør, P. Hammerich, hvis Fader, Grosserer L. Hammerich, blev født i Flensborg den 2. Juli 1859 som Søn af daværende Politimester L. Hammerich, den sidste danske Politimester i Flensborg. Værelset skal fortrinsvis gives til en dansk Student fra Flensborg, subsidiært for en dansk Student fra Sønderjylland. Blandt flere Ansøgere vil en studerende ved det kommende Erhvervsfakultet til sin Tid have Fortrin. — Duborgskolens Rektor indstiller een eller flere Studenter til at benytte Værelset. Direktør P. Hammerich træffer Afgørelsen.

G A V E R.

Til Eleverne: »Heimdalstudenternes« Bogudvalg ved stud. jur. Frants Thygesen: 245 Bd. Børnebøger. Fra Østre Skole, Nykøbing, Falster, ved Postmester Ryge, Nykøbing: En Samling Regnebøger og Dansk Stil-Bøger. Førstelærer A. C. Hoppe, Barslev, Hvidbjerg St.: 396 Eksempl. af »Mod Jul« 1933. Flensborg-Samfundet og Foreningen Danebrog ved Fru Louise Wright og Frk. Stefanie Ankjær: 287 Julehæfter og Julebøger af forskellige Aargange. Fru E. Høeg Albrethsen, Rosenørns Allé 58 I t. v. Købhvn. V.: Haandsyede smaa Julegaver til Pigerne. Læderfabrikant F. Lorenzen, Svendborg: 265 Etuier med Blyant og Gummi. Hertil har Sønderj. Forening for Svendborg bevilget det nødvendige Beløb til Told ved Overførelsen over Grænsen.

Til Aftenskolens: Lærer Thorvald Larsen, Antvorskov, Slagelse: 148 Eksempl. af »Aarets Bog for Ungdommen«. 1928, og 146 Eks. af Aarbogen for 1929. Boghandler Otto Nielsen, Flensborg: 4 nye Bøger til Bortlodning ved Aftenskolens Julefest.

Til Lærerbibliotek og Skolens Læsestue: Kongeligt Dansk Konsulat ved Generalkonsul L. Larsen: Telefon-Navnebog, Telefon-Fagbog og Rigstelefon-Katalog — alle 1933. — Endvidere: 2 Kraks Vejvisere, 1 Handelskalender og 2 Telefonbøger for 1934.

Direktør for Det Kongelige Søkort-Arkiv P. Jensen: Søkort over Flensborg Fjord.

Til Skolens Samlinger: Smed Münchow, Flensborg: Jernholdig Sten fra Hüttener Berge ved Owschlag. Otto Müller, Elev i Tarp Skole: 3 gamle Mønter. Toldassistent Larsen, Krusaa: En dansk Garder-Uniform. Peter Chr. Schmidt, Olufsamsonsgang 23, Flensborg: Flinteredskab og Flintdannelse. Hannchen Brauch, Elev i Ia.: forskellige Konkyljer. Karl Th. Leitner (tidligere Elev), Padborg: 1 stor Søstjerne, Konkyljer, Muslingskaller, Korallstokke, Kvartsstykker og Ertsklumper — fra St. Thomas. Johs. Mathiesen, Elev i IIIb.: 1 Flaske med Sargassotang. Vilhelm Olsen, Harreslevgade 27: Svovl-

jern fra Makedonien. Emil Clausen, Mellemgade 25, Flensborg:
1 Krokodilleunge, 1 Glas med forskellige Havdyr.

Til Skolens Udsmykning og Materiel: Flv. Skolebetjent
P. Pedersen: Et Dannebrog (Splitflag) med det danske Rigsvaaben.
Frk. Elise Bockelund, Langebrogade 17, København K.: Buste af
Carl Ploug, tilhørt Familien Bockelund, skænket af Frk. Inger B. Sta-
tuetter af Apollo og Pallas Athene, hvoraf den ene har tilhørt Chr. Ri-
chardt og den anden Nathalie Zahle; skænket af Frk. Elise B.

II. REALS TUR TIL FREDERIKSSTAD OG HUSUM

13.—15. Juni 1934.

I bagende Sol startedes der fra Skolen den 13. Juni Kl. 3 med Godset »Westerholz«
som Maal. Vi fulgte Husumlandevejen, men drejede snart ind paa Biveje for længst muligt
at kunne følge Trene, og havde vi ikke før været klar over, at vi for en Sommer levede
under et tørt Klima, blev vi det nu; thi aldrig har vist nogen af os været saa tilstøvede, som
da vi ved 7-Tiden blev modtaget af vore venlige Værtsfolk, Hr. og Fru *Daniel Petersen*.

Om Aftenen tidligt i Seng; for næste Dag skulde vi bese Frederiksstad og Tønning
og tilbage igen til »Westerholz«. — Da vi havde besøgt alle Frederiksstads ejendommelige
Kirker — iberegnet den jødiske Synagoge, hvor man fordomsfrit viste alt frem —, sluttede
vi ved Mølleskansen for at mindes Oberst Helgesen, før vi cyklede mod Tønning. Imid-
lertid begyndte den Regn, som havde truet os hele Dagen, nu at falde, og vi foretrak
derfor Turen gennem Marsken over Husum tilbage til »Westerholz«.

Hjemturen næste Dag gik over Lyrskov Hede ved Slesvig, og det blev saaledes en
Rundtur, som gav os et Indtryk af Egnens Mangfoldighed af historiske Minder og skiftende
Landskaber fra de bakkede Istidsdannelse til det flade Marskland, hvor Havet uførtødent
bygger op, hvad den ranede for Aartusinder siden, da vore Forfædre bosatte sig her.

O. N.

I. REALKLASSESTUR TIL SLESVIG OG DANNEVIRKE

den 14. og 15. Juni 1934.

Et Led i de Bestræbelser, som Duborgskolen udfolder for at lære sine Elever deres
Hjemstavn og dens Historie at kende, er den aarligt tilbagevendende Tur, der foretages
med en af Realklasserne til Slesvig og Dannevirke. I mere end et Tiaar har nu Klasse efter
Klasse — som Regel paa Cykle — tilbagelagt Vejstykket Flensborg—Slesvig, den Vej, ad
hvilken vore Tropper i 1864 udførte deres Tilbagetog fra Dannevirke. Der er blevet gjort
Holdt ved de mange Valpladser og Mindesmærker, der fortæller om vore Kampe — Sejre
og Nederlag — for Sønderjylland, og vi besøgte de Steder — Skoler, Forsamlingshuse og
Kirkesale —, hvorfra *nu* vort Sprog lyder i sejgt Forsvar for dansk Folkeliv paa ældgam-
mel dansk Grund.

I Aar fandt Turen Sted den 14. og 15. Juni. Den var begunstiget af udmærket Vejr.

Med Frk. Schlesinger i Spidsen og undertegnede sluttende Bagtroppen gennemførtes
Turen uden større Uheld. Den første Dag gik det over Jaruplund, Sankelmark, Oversø,
Døbestenen, Isted, forbi Læssøes og Schleppegrells Sten til Slesvig, hvor den danske Skole,
Krigergravene ved Mikkelkirken og Domkirken besaas. Efter et Hvil aflagdes dernæst Be-
søg i Hedeby ved Halvkredsvolden og Runestenen samt paa Gottorp Slot. Om Aftenen
nød vi den smukke Udsigt fra »Hesterberg«. Der overnattedes paa »Slesvighus«.

Næste Dag gik Turen til Valdemarsmuren, og efter Middag kørte vi saa over Vedel-
spang gennem Angels frodige Landskab tilbage til Flensborg.

P. Jensen.

VED VALDEMARSMUREN. I. REALKLASSE 1934.

AF GANGSKLASSENS TUR TIL KØBENHAVN.

Lørdag den 20. Oktober rejste Duborgskolens Afgangsklasse til København for i otte Dage at være Studenterforeningen »Hejmdal's« Gæster. Besøget har i store Træk formet sig saaledes:

Paa Hovedbanegaarden blev vi modtaget af en Flok Hejmdal-Studenters, Elevernes Værter og en Del tidligere Elever fra Duborg-Skolen. Stud. mag. *Posselt* bød Velkommen, hvilket vi snart følte, at vi var. Søndagen var Hviledag, som de venlige Værter benyttede til at vise Eleverne en Del af Hovedstaden, og i Ugens Løb besøgte under Ledelse af Hejmdal-Studenters følgende Virksomheder, der alle tog meget elskværdigt imod os: Carlsberg-Bryggerierne, den kgl. Porcelænsfabrik. Fords Fabrikker, »Berlingske Tidende« og Galle & Jessens Chokoladefabrikker, endvidere besaa Rosenborg, Rundetaarn, Statens Museum for Kunst, Kristiansborg, hvor en Rigsdags-Forhandling overværedes, Zoologisk Have. En Eftermiddag benyttedes ogsaa til en Rundtur langs Havnen, hvor Livet pulserer, saa man skulde tro, det var Opgangstider for Handel og Industri.

En særlig Interesse fik Besøget paa *Galle & Jessens* Fabrikker, da man oplyste, at man havde sagt Nej til alle besøgende paa denne Side Jul, men at Grunden til, at man brød med Principperne, var den, at vi var Danske fra Flensborg; thi Fabrikken er grundlagt i 1872 af to Flensborgere, *Hans Jessen* og *Eduard Galle*, som nævnte Aar lagde Grunden til Virksomheden, idet de indrettede et Bolshekogeri i en Kælder, selv arbejdede i Kogieriet og selv kørte rundt med en Trækvogn og solgte Varerne. Af denne beskedne Begyndelse er nu fremvokset et Industri-Foretagende, der Aaret rundt beskæftiger 6—700 Arbejdere.

En enkelt af Dagene indlededes med Morgenandagt i den skønne Frue Kirke, og to Gange stiftedes der Bekendtskab med dansk Skuespilkunst, idet vi overværede Det kgl. Teaters Opførelse af »Maria Stuart« og var »Dansk Skolescene's« Gæster til Opførelsen af »Skærmydsler« og »Nej«, de to muntre Vaudeviller.

Den sidste Aften, Fredag den 26de, var der i Grundtvigs Hus en festlig Sammenkomst med Værterne, hvor bl. a. Hejmdalernes tidligere Formand, Læge *Vermehren*, talte om Samhøigheden med den danske Ungdom syd for Grænsen og betonedes, at den nationale Sag er Ungdommens Sag, og tidligere Lærer ved Duborgskolen, cand. mag. *Worsøe Schmidt* talte smukt til Eleverne og mindede dem om, hvilken Værdi de ejer i Duborgskolen, og hvor rigt Livet ofte er inden for det danske Mindretal. Eleverne bidrog — som en ringe Tak for al Venlighed, der var vist dem — til Underholdningen med Musik, Recitation og Opførelse af »Henrik og Else.

Lørdag den 27de slog Afskedens Time, og det var en Flok taknemlige Elever, der

sagde Farvel til deres Værter og Studenterne, taknemlige for den store Oplevelse, man havde skænket dem, og ikke mindst, fordi de havde følt, at der var Mennesker med varme Hjerter og Offervilje, der mødte dem med Interesse og Forstaaelse.

Endnu var Turen dog ikke slut, idet Eleverne var Overlærer *Bernhard Hansens* og Sønderjyds Forenings Gæster i *Odense* fra Lørdag Middag til Søndag Aften. Hr. og Fru Bernhard Hansen aabnede gæstfrit deres Hjem, og man besaa St. Knuds Kirke, H. C. Andersen-Museet, Fyns Forsamlingshus, Munke Mose og overværede Opførelsen af »Don Carlos« paa Odense Teater. Det var et Besøg, der viste os, at Overlærer Bernhard Hansen med uforandret Interesse følger Duborgskolen og de Danske i Syds'esvig. O. N.

SOLSKINDS DAGE I AARHUS Fortsættelsesklassens Besøg.

Efter Indbydelse fra *Grænseforeningen for Aarhus og Omegn* gæstede Fortsættelsesklassen og 3 Elever fra Slesvigs Privatskole Aarhus i Dagene 9.—16. Marts. Det var Forårsdage med straalende Solskin.

Flokken blev modtaget af Grænseforeningens Formand, Rektor *L. Christiansen*, Sekretæren, Kommunalærer *Hvorslev* og Indkvarteringschefen, Fru Fabrikant *Stampe*. Sør-dagen tilbragtes i Hjemmene, og derefter gennemførtes i de følgende Dage et smukt og indholdsrigt Program: Mindeparken, Zoologisk Have, Jysk Telefon, Elviras Minde, Ceres, Den gamle By, Domkirken, Svømmehallen osv. I »Forældreskolen« holdt Skolebestyrer *Haagerup* Fest for Flensborgerne og i Kathedralskolen Rektor *L. Christiansen*. Ved Grænseforeningens Fest i Koncertpalæet talte Rektor *Christiansen* og Frk. *Gudme*, Flensborg — og vore Elever optraadte med Tale og Sang. Mange Aarhusianere tog sig paa forskellig Maade af vore Elever med Raad og Daad, saaledes Adjunkt *Alstrup* fra Marselisborg, Lektor *Heering* fra Kathedralskolen, Brygmestrene *Busch* og *Hoyer*, Museumsinspektør *Holm*, Kirkebetjent *Feldager* m. fl. — Den sidste Aften tilbragtes i Teatret, hvor »Wärmländingene« satte Flokken i Spænding.

Tak til alle Hjælperne i Aarhus for de skønne Dage!

VED SANKELMARK SØ. 11a. AUGUST 1934.

PAA VANDRING MED 11a. 29. AUG. 1934.

Vandredagen skulde gerne berige Børnene med nye Indtryk, og da særlig øge Kendskabet til Hjemstavnen.

Vi startede derfor fra Broen ved Slesviggade med 20 Cyklister og 10 Fodgængere. Ved aftalt Skiften af Cyklerne naaede vi hurtigt ud til »Lillebror«: Jaruplund. Vi fyldte

godt op i det lille Klasseværelse, og »Du skønne Land« klang vist kraftigere end ellers af de mange smaa Struber. I Forening gik vi saa videre ned til *Jørgen Søgaards* store Mose — og efter et lille belærende Foredrag af mig om Mosens Oprindelse og Udnyttelse gik det op til Gaarden, hvor vi gæstfrit blev beværtet med nymalket Mælk og lange Baner af Saftvand.

Vi kvitterede med et ægte »duborgsk« Hurra og »Der er et yndigt Land« og fortsatte saa paa Cyklerne. Halvdejen nu med en Rytter paa Stangen ned til Sankelmark Sø og Mindesmærke, der for en lille Stund fik Tankerne til at dvæle ved det tunge Tilbagetog fra Dannevirke og det heltemodige Forsvar her ved den lille, idylliske Sø. Trætte, men med godt Humør, vendte Ekspeditionen hjem i en sen Middagstime.

N. Juell Billum.

DUBORGSKOLENS FØDSELSDAG.

Søndag den 21. Oktober samledes Skolens tidligere Elever for sammen med Lærerne at fejre Duborgskolens 14-aarige Fødselsdag. I et Referat fortælles følgende fra Festen:

I Søndags Aftes var der stærkt Besøg og Festsjemning paa Duborgskolen — som der bør være, naar Skolen fejrer Fødselsdag og har indbudt sine gamle Elever. Festsalen slog ikke helt til; ogsaa Galleriet var taget i Brug.

Rektor bød Velkommen, og saa sang man »Født, hvor den frie Brise«. Den ene Ende af Salen var atter paa en snild Maade indrettet til Scene, og *Dr. Hanssen* forkyndte, hvad der skulde foregaa: En Samlæsning af Hostrups Lystspil »Under Snefog«. — Der blev naturligvis Glæde, naar de maskerede medvirkende genkendes som den og den Lærer eller Lærerinde. Det hyggelige, elskværdige Vinterbillede, som Hostrup skabte faa Aar før sin Død, blev udmærket levendegjort; man var naaet langt frem i Indstuderingen, saa formodentlig mange Kredse har et Par fornøjelige Timer i Vente. Den første Prøve for aabent Tæppe hilstes med taktfast Bifald.

De lange Borde i Gymnastiksalen var pyntede med et Væld af Blomster, i Hovedsagen leverede af Skolens Elever. Da Kaffen var drukken, sang man Flensborgernes Sang »Jeg elsker de grønne Lunde«, og saa talte *Dr. Andr. Hanssen*.

»Ved et Samvær som dette skal der rejses en Bygning af det, der siges — Sten paa Sten. Jeg vil gerne lægge en lille Hjørnesten i vor Bygning i Aften ved at tale om det Land og Folk, vi hører til: Danmark! De fleste unge lever kun i Nutiden — det mener de vistnok selv. Men vi maa jo aldrig glemme, at Fortiden lever stærkt i os alle — og at Fremtiden vaagner og forberedes i enhver af os. Jeg vil minde jer om *Nial*, den islandske Høvding, der var Modstander af Blodhævnen, men selv faldt for Blodhævnen. Han nægtede at tage mod det Tilbud om Liv og Frihed, som Mordbrænderne gav ham; han vilde ikke »leve med Skam«. Hvorfor følte han det som Skam? Fordi Blodhævntanken levede i ham, skønt han selv havde bekæmpet den. Fortiden levede i ham og beherskede ham, samtidig med at Fremtiden var vaagnet i ham.

Saaledes ogsaa med dig og mig.

Den Fortid, der lever i dig og mig — det er *Danmarks Fortid*. Og vor *Fremtid* maa ogsaa tilhøre *Danmark!*

Det er ikke altid let at *forstaa* det, og det kan være endnu sværere at *udføre* det. Hvad har de Meza tænkt og lidt hin triste Februarnat, da han førte den danske Hær tilbage fra Dannevirke? Han blev af sin Samtid dømt og miskendt derfor — og dede under denne Folkedom. Hvad har Eftertiden sagt dertil?

Eftertiden har frikendt ham. Den siger, at Fortiden levede i ham som i det øvrige Folk: Dannevirke skulde forsvares. Men *han* saa, hvad de andre ikke saa, at dette Forsvar var slet forberedt og derfor ikke kunde gennemføres. Og saa gjaldt det Fremtiden! Et uhyre Ansvar tog han paa sig og bar det under den Miskendelse, der ramte ham. Men just

derfor — ved at lære ham at kende og forstaa hans Byrde — kommer vi til at holde af ham. —

Vort Folks Historie er vor egen Fortid. Ved at lære den grundigt at kende øges vor Kærlighed til vort Folk og Land. Ikke fordi det er bedre end andre Folk, men fordi vi lider med det og glæder os med det, fordi vi har et nærmere Skæbnefællesskab med dette Folk end med andre. Vor Tids Begivenheder og Forhold maner os mere end nogensinde til at rette vort Blik, vort Hjerte, mod vort eget Folkesind!

Vi kan gaa i Rette med Enkeltpersoner og med Grupper, men aldrig med vort eget Fædreland. Søren Kierkegaard har sagt: Over for Gud har vi altid Uret! Uden iøvrigt at sidestille disse to Forhold kan vi med Sandhed sige: Overfor vort Fædreland har vi altid Uret! Vi samles i Taknemlighed og Glæde over for Danmark!« (Sang: »Der er et yndigt Land«.)

Dr. Hanssen oplæste en Række Hilsner fra de tidligere Inspektører *E. Arps* og *Bernhard Hansen* (i Øjeblikket i Stavanger), fra tidligere Lærere ved Skolen, *Dr. Carl N. Bock*, Førstelærer *H. L. Henriksen* og Frøken *Thyra Jacobsen*, fra Skolens Ven, Sagfører *Chr. Linde* i Fredensborg samt fra en Del tidligere Elever. For hver Hilsen takkedes der med Bifald. — Derefter tog en Del tidligere Elever Ordet.

H. Schubert strejfede nogle Træk fra Tidens Rørelser og sagde blandt andet: Naar vi samles til Duborgskolens Fødselsdag, er det for at bekræfte Fællesskabet. Det er ikke svært at sætte sig et Maal; men det kommer an paa, om vi har Vilje til at gaa Vejen gennem Hverdagen, da vi ikke altid kan se Maalet. Vi maa lære af den Tid, der er gaaet, maa drage vor Linje og saa se at faa Viljen til at gaa denne Vej. — *Schubert* nævnte nogle af de nye Afgrænsninger af Begrebet »Norden«. For os er Norden her; og det er her, vi skal arbejde. Jeg vil haabe, Duborgskolens Elever engang kommer til at danne et Fundament, som vil vise sig at være det rette. Taleren foreslog Sangen »Som dybest Brønd«.

H. Poulsen gav i en Tale Udtryk for Tankegangen hos de unge, for hvem Tempoet somme Tider synes noget langsomt. Han pegede paa en meget vigtig Ting: de unges Uddannelse og Dygtiggørelse. Det gælder om at arbejde paa langt Sigt, idet vi bygger paa det Grundlag, vor Skole har skabt. Det var en dejlig Tid, vi tilbragte her; den kan ikke overvurderes. — *Poulsen* vilde slaa til Lyd for i god Tid at forberede Handelskursus og lignende. Vi skal dygtiggøre os mest muligt, med Fremtidens Krav og Opgaver for Øje. Det er jo de kommende Slægtled, Fremtiden beror paa.

Lærer *P. Jensen* nævnte et Værk af Holberg, han netop havde sysselsat sig med, og talte om Smilet som en af de danske Karakter-Egenskaber. Det danske Smil er af en meget stor Værdi. Man kan ikke være dansk uden at have noget af det danske Smil. Det kan hjælpe over et og andet, som ellers kan blive for tungt og for tragisk.

Inspektør *D. Dirks* gav Oplysning om *Aftenskolens Begyndelse* i Morgen, den 23. Oktober. Man vil søge i videst mulig Udstrækning at imødekomme de Ønsker, der fremsættes fra de unges Side. Men de bør melde sig i god Tid.

Den nu 79-aarige tidligere Skoletjener *P. Petersen* mindede om de første Skoledage i Hjemmet og udtalte de bedste Ønsker for Skolen. En rigtig god Fremtid!

Læge *Vermehren* rettede en Hilsen til de unge. Jeg haaber, de unge Danske syd for Grænsen maa forstaa at leve Livet saaledes, at Friheden til at leve Livet og elske jert Fædrelands Kultur paa dets gamle Jord aldrig gaar tabt.

Lærer *N. J. Billum* rettede en Appel til de unge om at slutte op om de danske Foreninger i Flensborg, men derved ikke at sprede sig for meget. Man bør gøre en *virkelig* Indsats paa bestemte Steder, saa bliver Arbejdet kærere og kærere.

P. Køster udtrykte sin Glæde over, at der ogsaa fandtes unge iblandt os, der kunde ønske et lidt hurtigere Tempo. Det gælder dog under alle Forhold, at hvem, der vil gøre noget bedre, maa først øve en Indsats, have et Arbejde bag sig. Duborgskolen vil utvivl-

somt tage Hensyn til alle rimelige Ønsker; det har den ogsaa hidtil gjort. Vi bør altid melde os i god Tid; det gælder ogsaa, hvad Handelskursus og lignende angaar.

H. Harch rettede under stærk Tilslutning en Tak til hele Lærerkollegiet, og til Skoletjeneren med, som Værterne ved den smukke Fest.

Efter at Lærer *E. Olesen* endnu havde slaaet til Lyd for Duborg-Samfundet (enhver tidligere Elev kan blive optaget, naar han eller hun foreslaas af et Medlem), sang man »Lær mig, Nattens Stjerne«. Saa sluttede Dr. *Hanssen* det smukke Samvær. Men Klokken var da ogsaa bleven mange.

AFSKEDSFEST MED KONFIRMANDERNE

Lørdag den 30. Marts Kl. 10 Form. samledes Skolens Elever og Lærere for at tage Afsked med Konfirmanderne. Salen fyldtes til sidste Plads. Skolens Banner var ført frem, og Eleverne havde smykket Talerstolen med Vaarblomster. Om denne Afskedstime findes følgende Referat:

Man sang »Naar Vinteren rinder i Grøft og i Grav«, og saa rettede Rektor, Dr. phil. *Andr. Hanssen* et Velkommen til en kær Gæst, der var kommen som en Foraars-hilsen fra København, Rektor *H. P. Hansen*.

Paa den sidste Skoledag for de bortdragende Konfirmander plejer Dr. *Hanssen* at fortælle om en Landsmand, der har udrettet noget særligt. I Fjor talte han om Knud Rasmussen. Denne Gang havde Rektor valgt en Mand, som vel ikke var bleven berømt saa langt ud, men som alligevel havde gjort en stor Indsats og i mange Henseender kunde tjene dansk Ungdom som Forbillede: *Grosserer Holger Petersen*.

Af ham tegnede Dr. *Hanssen* et klart Billede, der sikkert vil blive husket.

Rektor mindede indledende om, at Holger Petersen, der fødtes i 1843, var af Bondeæt. Naar vi rigtig skal se tilbage, møder vi altid nogen i vor Slægt, der har været med til at dyrke den danske Jord. Og det er kun godt. Ved at dyrke Jorden, lærer man at elske den. — Holger Petersen døde i 1917, Aaret før Verdenskrigen sluttede. Han oplevede saaledes ikke Nordslesvigs Genforening, der vilde have staaet som den lykkeligste Begivenhed i hans Liv. Faderen døde, da Holger Petersen kun var 6 Aar gammel. Men allerede som Dreng læste Holger Petersen meget; han var stolt af dansk Litteratur og Kunst og var stolt af Danmarks Historie. Drengen, der havde oplevet Trearskrigen, følte Stolthed over den Kamp, der var ført for Sønderjylland, og han sørgede, da det blev taget fra os i 1864.

I 15 Aars-Alderen kom Holger Petersen i Købmandslære — der var strengere Kaar dengang end nu —; men alligevel fik han Tid til at fortsætte sin Læsning og til at gaa ud i Skoven og fordybe sig i Naturen.

Da han var 21 Aar gammel, brød Krigen ud. Holger Petersen meldte sig som frivillig og blev saaret. Han sørgede over Udfaldet, men hjemfaldt ikke til Mismod. Han tænkte tværtimod: Netop nu trænger Danmark til, at der gøres en Indsats. Saa bliver det nok bedre igen.

Holger Petersen satte sig for at ville være med til at hjælpe Danmarks Storhandel frem. Han ejede ingen Penge; men han kunde arbejde, sad inde med Lyst, Energi og Udholdenhed. Han begyndte i et lille Portkammer, og hele hans Varelager (henkogte Hummer og Papirflipper, dengang noget nyt) kunde rummes i en Kasse. Men han satte sig som Maal, at ingen Dag maatte gaa til Ende, uden at han havde tjent sin Dagløn.

Og saa gik det fremad. Holger Petersen erobrede den ene Etage efter den anden i Ejendommen Købmagergade 44; og baade Hus og Varelager blev hans. Han handlede med Kortevarer, Smaating, og snart havde han den største Forretning af den Slags i hele Norden. Hans aarlige Post omfattede 75,000 Breve.

Alligevel fik Holger Petersen Tid til at tænke over andet end sin Forretning. Han fik oprettet en særlig Købmandsskole, sad 22 Aar i den danske Rigsdag, hvor han i første

Omgang forhindrede Salget af de dansk-vestindiske Øer. Ogsaa Sønderjylland tænkte han stadig paa, skaffede saaledes Midler til, at danske Bønder kunde beholde dansk Jord. Og den danske Hede laa ham varmt paa Sinde (Dalgas var hans gode Ven); han købte store Strækninger af den jyske Hede og lod dem tilplante.

Da Holger Petersen fyldte 70 Aar, og mange gerne vilde hædre ham, flygtede han over til den jyske Hede. Her vilde han i Ensomhed tænke over sit Liv. Han skrev da i en Fremmedbog, at han havde Grund til at være glad over, som Livet havde formet sig for ham; blandt andet var han glad ved, som det var gaaet med den jyske Hede; han havde afluret den nogle af dens Hemmeligheder.

Holger Petersens Liv lærer os, hvad det i Grunden kommer an paa: Trofasthed mod det, der optager en, et energisk Arbejde, at man aldrig giver op og ogsaa interesserer sig for andet end Penge og Fortjeneste.

Rektor oplæste derefter en hel Række Navne: de Elever, der Aaret igennem *ikke* havde forsomt Skolen en eneste Dag. De burde have Ros.

Saa overrakte Dr. Hanssen en smuk Boggave — som en Hilsen fra Sprogforningen og fra Duborgskolen — til de Elever, der nu gik ud, og hilste paa hver enkelt af dem. Der-næst uddeltes en Række *Flidspræmier* til de Elever, der havde vist sig særlig flittige.

Rektor H. P. Hansen udtrykte Glæde over at have faaet Lov til at være med i Dag. Han var ogsaa glad for at se saa mange Dreng og Piger, der et helt Aar igennem ikke havde forsomt deres Skole en eneste Dag. Dertil hører Lykke og Guds Hjælp; men der skal ogsaa god Vilje til. Rektor Hansen kunde tænke sig, at Grosserer Holger Petersen havde hørt til den Slags Elever. Han vilde paa Grænseforeningens Vegne love en god Bog ogsaa til de omtalte Elever. (Der kvitteredes straks med en varm Tak i Form af et kraftigt Bifald.) Efter at der endnu var uddelt to smukke Sløjdpræmier fra Sløjdinspektør Krog-Clausen og to Præmier (Noder) til flinke Medlemmer af Skoleorkestret, henvendte Dr. Hanssen endnu et alvorligt Afskedsord til de unge, der nu gik ud. Til Slut sang man »Det, som lysner over Vangen«.

AF GANGSEKSAMEN.

I Februar—Marts 1935 er der for trettende Gang afholdt Afgangseksamen: Som Censorer fungerede Lektor, Pastor C. Andersen, Sønderborg, i Naturhistorie; Rektor A. J. West, Sønderborg, i Fransk; Rektor J. Randerup, Tønder i Historie; Undervisningsinspektør Otto Bjørneboe i Engelsk; Lektor H. Iversen, Sønderborg, i Naturlære; Lektor A. Otterstrøm, Sønderborg, i Geografi; Rektor J. Mogenssen, Aabenraa, i Tysk; Rektor, Dr. Karl Mortensen, Haderslev i Dansk og Rektor L. Christiansen, Aarhus, i Matematik og Regning.

Den skriftlige Eksamen fandt Sted i Dagene 25. Februar—1. Marts. Den mundtlige Eksamen foregik i Dagene: 22. Februar, 6., 7., 11., 16., 19., 23., 27. og 29. Marts. Resultaterne var følgende:

1. Willy Fries (Skibskok J. Fries)	78½ Points.
2. Ellinor Hoffmann (Tøldkontrollør A. Hoffmann) + ...	96 »
3. Johannes Kielgast (Chauffør J. A. Kielgast)	100½ »
4. Willy Madsen (Gendarm F. J. Madsen)	72½ »
5. Anni Nissen (Arbejder Carsten Nissen) + ...	93 »
6. Gertrud Noack (Sognepræst C. W. Noack) + ...	121 » Udm.
7. Erika Petersen (Landmand Daniel Petersen) + ...	87½ »
8. Herbert Petersen (Nitter J. A. Petersen)	93½ »
9. Liselotte Skau (Første Styrmand W. Skau) + ...	111½ »
10. Franz Wingender (Fyrbøder F. S. Wingender)	85½ »

AFGANGSKLASSEN OG DENS LÆRERE. MARTS 1935.

Eksamen er afholdt efter samme Regler som Præliminæreksamen i Danmark. Til at bestaa kræves 69½ Points, naar Eksamen tages med Engelsk, Tysk og Fransk (+). 65 Points, naar Fransk udelades. Til Udmærkelse kræves 120 Points.

A F S L U T N I N G S F E S T E N .

Afslutningsfesten fandt Sted den 4. April Kl. 12,15. Herom foreligger følgende Referat:

I Gaar Middags samledes Skoleelever, Forældre og nære Venner af Duborgskolen til en Højtidsstund i Skolens Festsal. Et Skoleaar var atter endt, og nu skulde der tages Afsked med en Ungdomsflok, hvis Barndom var endt, hvis Skoletid var omme. Som hvert Aar var der baade et Hold fra Fortsættelsesklassen og fra anden Realklasse, der gik ud.

Paa Talerstolen stod der smukke Nelliker som en Hilsen til Rektor. Da hver Plads var optaget, blev Skolens smukke Silkebanner baaret ind, mens alle rejste sig. Man sang »Lykke-Leg og Dromme-Døsen«, hvorefter Rektor, Dr. Andreas Hanssen, henvendte sig til de unge og holdt den andet Sted refererede Tale.

Skolens Børnekor sang nu under Ledelse af Lærerinde, Frøken I. M. Ottosen meget smukt tre Sange: »Kundskabs Fader, Livets Væld«, »Jeg ser de bøgelyse Øer« og »Som en rejselysten Flaade«, og derefter overrakte Rektor Dimittenderne deres Eksamens- henholdsvis Skolebevis samt uddelte nogle Flidspræmier for særlige Ydelser og en Boggave til den Realist, der havde de højeste Pointstal i Dansk og Historie.

Paa Forældrenes Vegne tog Gaardejer Daniel Petersen, Vesterholz derpaa Ordet: I alle de Aar, Skolen har bestaaet, har vi haft Børn paa den; med den sidste Afgang nu er det afsluttet. Der kan fastslaaes stadig Udvikling og Fremgang fra den Tid, da der begyndtes i »Hjemmet«. Jeg føler Trang til at sige Rektor, Lærere og Lærerinder Tak for, hvad der er blevet gjort for vore Børn. Vi som danske Mennesker takker for, at det, vi ejer som Danske, har kunnet blive plejet og næret. At vokse op i Grænselandet kan give større Muligheder, større Udsyn og Dybde; man lærer to Folks Indstilling til Livet at kende, saaledes har da I, der gaar ud herfra, de bedste Forudsætninger. Hold eders danske Overbevisning klar og ren. I de Ting, man skylder sit Folk og Land, bør man aldrig svigte.

Dr. Hanssen: Jeg vil gerne sige Tak til Dem, Daniel Petersen, og til Deres Hustru. Det er en smuk Tillid, De har vist Skolen, og det har været et Offer, naar De i en Aarrække har maattet undvære Børnene hjemme for at sende dem i dansk Skole. Der er Grund til, at der lægges Mærke til det, og at vi siger Tak.

Skolens lille Orkester gav nu, for første Gang ved Skolens Afslutningsfest, en smuk Prøve paa, hvad det allerede har lært. Orkestret spillede Hændels Largo, hvilket paahørtes med megen Interesse. Til Musikledsagelse ved Orkestret sang Børnene derefter »Risler alle Bølger«, og sluttelig lod Frøken Ottosen dem synge »Der er saa travlt i Skoven«, der lød kvikt og fornøjeligt og vakte megen Glæde.

Samværet sluttede med en Fællessang, »Hvis Danmarks kommende Dage«.

Inden man skiltes, blev der endnu baade sagt Til Lykke! og Farvel! mellem adskillige. En Afskedsstund var endt, en Stund, alle, der forlod Skolen, sikkert ofte vil tænke tilbage paa.

FRA SKOLENS DAGBOG.

I Dagene 12.—15. April 1934 opholdt vort Elevkor (32 Elever) sig i København for at deltage i Dybbølfesten den 13. April i Odd-Fellow-Palæet. Koret sang ved denne Lejlighed 5 trestemmige Sange under Ledelse af Frk. I. Ottosen og Frk. E. Christensen.

Kunstmaler Erick Struckmann talte paa Skolen den 21. April om Naturfredning og viste sine smukke Billeder fra Danmarks Natur.

Eleverne fra de 5 ældste Klasser besøgte den 23. April Byens Museum for at se Udstillingen af ældre dansk Kunst. Ved denne Lejlighed var Hr. Struckmann og Professor Aksel Jørgensen Vejledere og holdt instruktive Foredrag om dansk Malerkunst. — Skolens øvrige Klasser har enkeltvis besøgt Udstillingen.

Fredag den 27. April havde vi Besøg af en Klasse Elever fra Aarhus Kathedralskole under Ledelse af Adjunkterne Frk. Jørgensen og Hr. Kjørbye. De deltog i Morgensangen.

Vordingborg Seminariums ældste Klasse under Ledelse af Seminarielærerne K. Buus og Hans Hansen besøgte Skolen den 7.—8. Maj. Om Aftenen fandt et Samvær Sted mellem Gæsterne og Skolens Lærerkollegium, ved hvilket Sang og Tale vekslede.

Vor sædvanlige Skovvandring fandt Sted den 9. Maj — og gik i Aar til Klus-Ris Skov. Løvet var forlængst fuldt udsprunget. Skoven stod i fuld Pragt, og det var saa varmt som paa en Højsommerdag.

Fra »Udvalget for Den Sønderjydske Dag« ved Overretssagfører Manthey-Wagner modtog Skolen — i Anledning af Elevkorets Deltagelse i Dybbølfesten — en Faneplade af Sølv med Dybbøl Mølle i Emaile. Paa Pladen staar følgende Inskription: Den sønderjydske Dags Møde. København 1934.

For vore Maal saa mange Hjerter banker,
Men færre lader Handling følge Tanker.
Held den, der ikke tænkte blot i Mag,
Men som lod Arbejd tale Hjertets Sag.

Torsdag den 14. Juni var Vandredag. Afgangsklassen, Fortsættelsesklassen og I. Realklasse var henholdsvis i Frederiksstad, Dybbøl og Dannevirke, og maatte bruge 2 Dage til Turen. IV. var i Holnæs, IVb. i Dalsgaard, IIIa. var paa Oksøen, IIIb. i Jaruplund. II.-Klasserne var i Kollund og I.-Klasserne i Solitude. Skolens Elever var saaledes »i den slesvigske Skole« — spredt ud over en Linie paa 85 km.

VORE ELEVER VED KRUSAA.

Valdemarsdagen, den 15. Juni, blev Skolens Faene ført ind i Salen ved Morgensangen. Rektoren talte om det danske Flags Fødselsdag, og Sangen: »Hil dig vor Faene« blev sunget.

Mandag den 18. Juni besøgte Realklasserne den transportable Udstilling af nyere Demonstrationsapparater fra »Physikalische Werkstätten, Göttingen«. I Jernbanevognen, der dels var indrettet som Udstillingslokale og dels som Skolestue, overværede vi et interessant Foredrag om Tonefilmen med mange Demonstrationer af Tonedannelsen og Billeddannelsen.

Forhenværende Skuespiller ved det Kgl. Teater, Einar Rosenbaum, læste op for Skolens Elever den 19. Juni: Værker af danske Digtere fra Adam Øhlenschläger til Nutiden.

En Kreds af »Heimdal-Studentere« besøgte Skolen den 27. Juni under deres Tur gennem Sydslesvig. De deltog i Morgensangen og overværede derefter Undervisningen i de følgende 3 Timer, fordelt i de forskellige Klasser.

Ribe Seminariums 3. Klasse afholdt Lejrskole i Flensborg og Omegn fra 17.—27. Juni under Ledelse af Hr. og Fru Seminarielærer Boesen og Seminarielærerinde, Frk. Langmack. Gæsterne besøgte Duborgskolen den 18. Juni og deltog i Forældremødet om Aftenen.

Ved Morgensangen Fredag den 29. Juni mindede Rektoren om, at det var 10 Aars-Dagen for Skolens Indvielse.

I Sommerferien har Skolen været besøgt af 1840 indskrevne Gæster.

Kunstudstillingen paa Byens Kunstmuseum af tysk Kunst fra München blev besøgt af II. Realklasse, Fortsættelsesklassen, IVb. og IIIb.

Femmers Seminariums 3. Klasse besøgte Duborgskolen Fredag den 24. August under Ledelse af Forstander E. Lund og Inspektrice, Frk. E. Rambusch. Eleverne deltog i Morgensangen, hvorefter Rektoren holdt et Foredrag for dem. Derefter hospiterede Eleverne i 3 Timer ved Undervisningen i de forskellige Klasser.

I. Realklasse og Klasse IVa. — ialt 53 Elever — har i Aar været i Lejrskole paa Rønshoved Højskole i Tiden 27. August—9. September under Ledelse af Hr. P. Jensen og Frk. Elna Christensen.

VED MINDESMÆRKET VED SANKELMARK.

Vandredag Onsdag den 29. August. Afgangsklassen var i Rønshoved og Sandager, Fortsættelsesklassen i Kollund, IVb. ved Søgaard Sø, Hostrup Sø og Kværs, IIIa. og IIIb. i Lyksborg, IIa. i Jaruplund Mose, IIb. og IIc. paa Oksøerne, Ia. og Ib. i »Det unge Grænseværns Hus« ved Kollund.

Assistent hos Sanginspektøren, Hr. Seminarielærer J. L. Emborg, Vordingborg, besøgte Skolen den 4. Sept. og gennemførte et lille Instruktionskursus i Sang med de to Førsteklasser og en Tredieklasse. Vore sanginteresserede Lærere var til Stede.

»Børnelammelses-Epidemien« førte til Lukning af alle Flensborg-Skolerne 5.—16. September inklusive. Ogsaa vort planlagte Idrætsstævne den 16. Sept. med Gæster fra Odense og Aabenraa røg i Lyset. Paa Duborgskolen havde man intet mistænkeligt Sygdomstilfælde iagttaget. Og det var med blandede Følelser, Eleverne forlod Skolen om Morgenen den 5. September.

Epidemi-Lukningen af Skoler og Børnehaver forlængedes til 27. September, og den planmæssige Oktoberferie blev strøget. Fortsættelklassens Aarhustur blev udsat; ligeledes Afgangsklassens Københavnstur.

Lørdag den 29. September Besøg fra Mulerne's Legatskole i Odense. To Klasser, under Ledelse af Overlærer Bernhard Hansen, deltog i Morgensangen. Gæsterne havde deres Fane med — og Fanevagten i gamle Muler-Drægter. Efter Morgensangen talte Rektoren til Gæsterne, Overlæreren takkede for Modtagelsen. Skolen blev derefter set — og Gæsterne spiste medbragt Frokost i Skolekøkkenet. Derefter Biltur til Dannevirke.

I Tilslutning til Den Kongelige Opera's Besøg i Flensborg og Opførelsen af »Figaros Bryllup«, besøgte Sangerne Duborgskolen Mandag den 15. Oktbr. og gaven Koncert for Eleverne. Operainstruktør Johannes Fønss introducerede de enkelte Sangere paa en meget morsom Maade, og derefter sang Fru Ely Hjalmar, Hr. Ejnar Nørby, Hr. Gunder Knudsen og Hr. Henry Skjær — med Akkompagnement af Fru Sejer Møller — en Række herlige, danske Sange, som Eleverne takkede for med begejstret Bifald. Rektoren takkede Sangerne for denne »Koncert uden for Programmet« — et dansk Tonerige, hvor vort Sprog levede baade i Kraft og Æmhed.

»Fynske Musikanter« under Ledelse af Komponisten Thorvald Aagaard besøgte Skolen og overværede Morgensangen Torsdag den 18. Oktober — efter at de Aftenen forud havde givet Koncert i Borgerforeningen.

Skolens Fødselsdag blev fejret for dens nuværende Elever Lørdag den 20. Oktober. Kl. 10 samledes Elever og Lærere i Festsalen, Fanen blev ført ind, og Rektoren talte for det 14-aarige Fødselsdagsbarn, der nu gik fra Barnealderen ind i »Ungdomsalderen«. Efter Sangen »Det suser i Nordens Skove« fortalte Hr. Lærer P. Jensen om Ludvig Holberg i Anledning af 250-Aaret for hans Fødsel. I Tilslutning til Foredraget sang Frk. Elna Christensen Chr. Wilsters Sang »For var der knap skrevet paa Dansk en Bøg«. Endelig spillede det nydannede Skoleorkester under Ledelse af Hr. Oskar Nielsen en smuk Festmarche samt to Fædrelandssange »Det haver saa nyligen regnet« og »Vift stolt paa Kodans Bølge«.

Fra Skolen gik Lærerne og hele Elevskaren til Helligaandskirken, hvor Pastor C. W. Noack talte til Børnene nd fra Ordet »Dersom Herren ikke bygger Huset, arbejder Bygmestrene forgæves«. Der blev sunget »Paa Jerusalem, det ny« og »Jert Hus skal I bygge«. Organist Bøgensee spillede Orgelet.

Søndag den 21. Oktober samlede vi tidligere Elever til Fødselsdagsfest. Herom foreligger Referat andet Sted.

Mandag den 22. Oktober spillede Skolens Lærere Hostrups Skuespil »Under Snefog« for Skolens Elever. Mægtig Jubel ved Genkendelsen af Personerne paa Lykkebjerg.

Professor L. P. Larsen (tidligere i Indien) talte for vore Elever Torsdag den 25. Oktober. Emnet var: »Søg, indtil du finder! Gør dit Arbejde færdigt!«

Lørdag den 17. November spillede Det Kongelige Teaters Skuespillere Molières Skuespil »Fruentimmerskolen« paa Flensborg Bys Teater. I Tilknytning hertil besøgte nogle af Skuespillerne Duborgskolen.

Klokken 11,30 samledes alle Eleverne i Festsalen. Dr. Andr. Hansen bød Gæsterne hjertelig Velkommen. Kgl. Skuespiller Poul Müller læste Øhlenschlägers Digt »Hakon Jarl«. Derefter spillede Repititricen, Frøken Grete Christiansen Kompositioner af Brahms, Schubert, Chopin og til sidst et lille muntret Stykke af den norske Komponist Niels Larsen. Kgl. Skuespiller Carlo Wieth læste Holger Drachmanns og J. P. Jacobsens Gurre-Sange.

Til Slut bragte Sceneinstruktør Thorkild Roose en Hilsen til Skolen fra Chefen for Det kongelige Teater samt læste Pontoppidans lille muntre Fortælling »En lille By«.

Den yndefulde Musik og de kongelige Skuespilleres Oplæsning af dansk Digtning, som paa den smukkeste Maade blev frembaaret for Børnene, gav Skoleugen paa Duborgskolen en smuk og festlig Afslutning.

Rektor, Dr. Hansen takkede Skuespillerne for den smukke Time og bad Sceneinstruktør Thorkild Roose bringe Det kongelige Teaters Chef Skolens hjerteligste Hilsen.

Aftenskolens Julefest fandt Sted Tirsdag den 18. December. Gymnastiksalen fyldtes helt af de omkr. 330 Deltagere, der var placerede ved de lange Borde. Rektoren bød Velkommen og talte om Tidens mange, stærke Stemmer, der søgte at drage Mennesker ud af deres naturlige Forhold; men den Stemme, der lød her paa Skolen, er den danske Stemme: den skal vække os til Forstaelse af, hvad vi selv ejer i vort Sprog, vor Historie og vort Land. Ogsaa Julens Stemme klinger for os paa Dansk. — Derefter lød Fællessangen: Kimer, I Klokker! Musikkoret »Sommerfuglen« spillede en Række Melodier, og der blev serveret Te og Wienerbrød. Inspektør Dirks læste en smuk Julefortælling af Selma Lagerlöf, og alle sang derefter »Glade Jul . . .«. Under Spænding blev der derefter trukket Lod om Juletræet og om nogle Boggaver, og endelig sang man »Kongernes Konge«. Med et fælles Ønske om en glædelig Jul skiltes den store Forsamling.

Fredag den 21. December Kl. 10 Formiddag holdt vi Julefest for Skolens Elever. I »Flensborg Avis« refereres Festen under Overskriften: »Ved straalende Kærters og Graners Duft«:

Børnene paa Duborgskolen har det naturligvis som andre Børn; de glæder sig altid til den sidste Skoledag før Julefesten, for saa ved de, at nu varer det ikke længe, inden Kirkeklokkerne ringer Julen ind, og saa kommer det alt i hurtig Rækkefølge, det, som Børn og voksne og alle i Fællig glæder sig til. Men de imødeser ogsaa den sidste Skoledag med særlig Forventning, fordi den bliver til en festlig Afslutning af en saadan Art, at den huskes fra Aar til Aar.

Et Par ualmindelig smukke og fyldige Julegraner med Lys fra øverst til nederst stod i Gaar paa hver sin Side af Talerstolen, der var ind-

rammet af Lys. Ved Skolens smukke Flag holdtes der Fanevagt. Saa strømmede det ind med Børn og Forældre og Venner af Skolen, saa hver Plads blev optaget.

Et Festpræludium paa Orgel, Cello og Violin af Lærerne N. J. Billum og Oskar Nielsen, indledede Højtidsstunden paa smukkeste Maade. Som Fællessang blev derefter »Lovet være du, Jesu Krist« afsunget. Derefter talte Rektor, Dr. phil. Andr. Hanssen:

Naar vi nu igen staar over for Julen, spørges der vel: Hvad betyder det, at man paa Aarets mørke Tid tænder Lys i Gaderne, Lys i Kirken og Hjemmet? Betyder det, at vi skal have god Mad at spise, at vi skal modtage Gaver? Ja, det betyder det jo ogsaa. Vi har Lov til at være glade. Hvis de sultne faar Mad, faar Brænde til Kakkellovnen og Lys i Stuen, hvor de ellers er vant til at sidde i Mørke, saa bliver de ogsaa glade. Bliver de glade, bliver de maaske ogsaa gode. I hvert Fald er det ofte saaledes, at Glæde og Godhed slaar Følge. Se, dette er noget, alle kan forstaa, at det er godt at være glad om Julen.

Men ellers er Julen en stor Hemmelighed, som mange ikke begriber, mange ikke forstaa. Hvad er det da for en Hemmelighed? Ja, hvad er vi Mennesker her for? Hvorfor lever de mange Tusinder her i Flensborg? Hvorfor sidder de mange rundt i alle Hjemmene, som man maa tænke paa, naar man her oppe paa Hojderne ser Lysene fra de tusinde Hjem? Hvorfor er de mange Millioner ud over Jorden, hvor hver gaar til sit Arbejde, hvis han da har noget, for saa en Dag at forsvinde ud i det store Mørke. Er det saa alt sammen forbi?

Nej, det er just det, der er Julens Hemmelighed. Jesus kom og sagde til dem, der ikke vidste det i Forvejen, at der var en Gud til. Han fortalte os, at Gud er vor Fader og kun vil os godt, tænde Lys, som vi skal følge.

Er dette en Hemmelighed? Ja, netop, fordi nogle ikke tror, ikke kan tro; for man skal lytte med Hjertet. Men hver Jul banker det paa vore Hjerters Dor. Der gaar ligesom Traade fra helt gamle Dage gennem Historien op til vor Tid. Vi følger de tre vise Konger paa deres Vandring hen for at finde Barnet. I Tanken søger vi ud til Hyrderne. Hver jul gaar der gyldne Traade derfra til os.

Da den finske Maler Axel Gallén laa paa Dødslejet, sad en god Ven hos ham, og han hørte ham hviske: Hvad er det for gyldne Traade? Kommer de fra fjerne, ukendte Evigheder? Ja, vi er kun Gæster her paa Jorden; den er ikke vort blivende Sted. Vi kommer ind mellem de mange Mennesker; vi er her en Tid, men en Dag forlader vi dette Gæstehjem. Vort Hjem er i de fjerne Evigheder.

Det er dette, Julen fortæller os, at vi har et andet Hjem. Hver Jul bankes der paa hos os, for at vi skal forstaa, at der kommer Traade fra fjerne Evigheder.

Naar vi nu skal høre Juleevangeliet, saa er det ikke bare en gammel Historie; men det er Bud fra Evigheden til os. Gennem dette Bud klinger et: Glædelig Jul!, som Jesus har bragt til os.

Tolv hvidklædte Piger, bærende brændende Lys, kom nu ind og tog Opstilling øverst oppe i Salen, syngende »Sancta Lucia«.

En Dreng og en Pige fremsagde paa en smuk Maade Juleevangeliet. Senere var der Korsang under Lærerinde, Frøken Ottosens Ledelse. Sunget blev »Guds Engle i Flok« og »Julen har bragt«.

Det festlige Samvær sluttede med en Fællessang: »Kimer, I Klokker«.

Glædelig Jul! lod det fra Rektor, og saa skiltes Forsamlingen. Men mangt et Glædeligt Jul! blev endnu udvekslet, inden de mange havde forladt Skolen.

FLENSBORG ILLUMINERES. 29. DECEMBER 1934.

Duborgskolen øverst til højre.

I Anledning af, at det var 650 Aar, siden Flensborg fik sin Stadsret, var Duborgskolen — lige som andre af Byens Bygninger — illumineret den 29. December. De lysende Linjer paa Byens Højder saa smukt ud mod den mørke Aftenhimmel.

Ved Morgensangen den 4. Januar udtalte Rektoren: »Der er i Dag sket en stor Forandring ude i Den Danske Kommuneskole, hvor den største Del af jer har gaaet i Skole. — Fire af de hidtilværende, tyske Lærere er blevet overflyttet til tyske Skoler. I deres Sted er der blevet ansat fire danske Lærere, nemlig Hr. Heinrich Fischer, der er Skolens Overlærer, og Hr. Dinsen Hansen, Hr. Carl Petersen og Hr. Hermann Tychsen.

Hermed er Skolen blevet en virkelig dansk Skole.

Hr. Fischer og Hr. Dinsen Hansen kender I jo. Vi har laant dem ud her fra Duborgskolen, og de har Ret til at komme her tilbage.

Vi ønsker og haaber nu, at Kommuneskolen vil blive en Skole, hvor de danske Forældre med Glæde vil sende deres Børn hen!

Her paa Duborgskolen har vi faaet to nye Lærere som foreløbig Erstatning for de to, som gik til Kommuneskolen. Hr. Asger Neisig har været Lærer oppe i Jylland, og Hr. Johannes Büchert er en gammel Bekendt, idet han i sin Tid har gaaet i Skole her og har taget sin Eksamen her. Vi byder dem begge Velkommen og haaber, at de vil befinde sig vel hos os!»

»Heimdals-Studenterne« besøgte Skolen Mandag den 28. Januar. Frk. Else Clemmensen og cand. polit. Arthur Christensen spillede

firhændigt, og cand. theol. Max Olsen læste Smaafortællinger af Bauditz og Johs. V. Jensen. En smuk og munter Time, som Eleverne kvitterede for ved et kraftigt Hurra!

Under en Influenza-Epidemi var Antallet af sygemeldte Elever i Dagene 28. Jan.—2. Febr. inclusive: 40, 60, 59, 69, 89, 106, hvorefter vi lukkede Skolen i 4 Dage: 4.—8. Febr. I de følgende Skoledage aftog de fraværendes Tal saaledes: 75, 88, 67, 53, 39.

Tidligere Skolebetjent ved Duborgskolen, Peter Petersen, »Gl. Petersen«, døde Lørdag den 9. Februar og blev begravet fra Helligaandskirken den 13. Februar. Han fik i Kirken det rigtige Vidnesbyrd, at han havde været trofast mod sit Land og sit Folk, og at han meget nødig udeblev fra Kirkeens Gudstjeneste eller fra de nationale Møder. — At han ogsaa holdt af den danske Skole og intet hellere ønskede end at deltage i Skolens Fester, har vi mangfoldige Vidnesbyrd om.

Han var født paa Als — og blev begravet paa Kirkegaarden i Sønderborg. Dannebrog var svøbt om hans Kiste.

Fredag den 1. Marts døde Adjunkt G. Worsøe Schmidt, Efter-slægtselskabets Skole. Han var Lærer ved Duborgskolen i Aarene 1922—1933, og det kan altsaa i Sandhed siges, at det var her, han gjorde sin Ungdoms- og Manddomsgerning. Ved Morgensangen, Mandag den 4. Marts, mindedes Rektor, Dr. Haussen, hans Arbejde og Indsats for Danskhedens Sag, hans Kærlighed til Duborgskolen og dens Elever. Hans Minde vil leve blandt os.

Mandag den 4. Marts havde Duborgskolen Besøg af Horsens Statsskoles III. Gymnasieklasse, under Ledelse af Adjunkt Højbye og Lærer, cand. mag. G. Madsen. Førend Gæsterne forlod Skolen, talte Rektor til dem om Skolens og Danskhedens Stilling og Kaar syd for Grænsen.

Lørdag den 30. Marts toges der Afsked med Konfirmanderne. Herom findes der et Referat andet Sted i Aarsberetningen.

Samme Dags Aften holdt Duborgsamfundet sin Aarsfest. En Elevflokk fra Aarhus Private Realskole under Ledelse af Skoleinspektør Thor Dahl og Frue spillede »Aprilsnarrene« paa Skolens Scene. Spillet var levende og muntert og blev modtaget med stort Bifald. Derefter Kaffebord med Oplæsning af Breve og Telegrammer fra tidligere Elever og Lærere. Hr. Lærer Oskar Nielsen talte som Klasselærer for Dimittenderne, der blev hilst som Skolens nye Væbnere. Til Slut gik Dansen i Gymnastiksalen til Kl. 2½.

Torsdag den 4. April holdtes Afslutningsfest. Afgangsklassens Elever fik deres Eksamensbeviser, og Fortsættelsesklassens Elever deres Vidnesbyrd. Skoleaaret er sluttet. Paasken — og Foraaret — stunder til. Et nyt Skoleaar begynder!

Aarsberetning
for
Dansk Skoleforening
Flensborg og Landdistrikterne

Ved Skolekonsulenten

1934 - 1935

Beretning Nr. 10

URNEHOVED TINGSTED.

Thi dine Minder er dit Guld,
saa sæt dit Guld paa Rente!
Ja, vogt dem vel i Vinterkuld,
der er vel Vaar i Vente.
Hvad før dig gjorde stærk og glad,
din Krans, dit Haab, din Fane,
hold fast paa dem til mindste Blad,
lad Stormen intet rane!
Hold fast, om saa Alverden lo!
hold fast, om du maa græde!
De Spirerne vil dække tro
til næste Sommers Glæde.

Jens Christian Hostrup.

LEDELSEN FOR FLENSBORG OG LANDDISTRIKTERNE.

Grosserer Cornelius Hansen (Formand), Økonom Chr. Bøvad t,
Red. L. P. Christensen, Fru Red. Simonsen og Fisker
Rudolph Andersen.

Skolekousulent: Rektor, Dr. Andreas Hanssen.

VIRKEOMRAADER.

Flensborg: Duborgskolen, Ungdomsskolen, Kursusundervisnin-
gen, Foretagsrækken, Højskolesagen, Børnehaverne, Skolerejseljemmet.

Landdistrikterne: Vandrelærervirksomheden, Børnehaverne i
Harreslev og Adelbykamp, de danske Skoler i Landdistrikterne.

DUBORGSKOLEN.

En Aarsberetning foreligger for Skoleaaret 1934—1935.

KURSUSUNDERVISNINGEN OG UNGDOMS- SKOLEN.

Aftenundervisningen begyndte Tirsdag og Fredag, den 23. og 26. Ok-
tober. Det var nødvendigt i Aar at fordele Eleverne paa 2 Aftener, da der
havde meldt sig saa mange: 328 ialt, det største Antal, der hidtil er naaet.

Der undervistes i Dansk (10 Hold), Sløjd (2 Hold), Haandgerning
(2 Hold), Gymnastik (1 Hold), Skolekøkken (1 Hold), Maskinskrivning
(1 Hold), Engelsk (1 Hold).

Undervisningen blev givet af Duborgskolens Lærere, samt
af Lærerne Andreas Molzen, H. Tønnsen, B. Nordentoft.
Grænseforeningen bærer Udgiften ved denne Undervisning, men
er i Aar blevet støttet ved Indsamling, der er gennemført af Haand-
værkerorganisationer i København.

Aftenundervisningen afsluttedes ved en lille, festlig Sammen-
komst Fredag den 1. Marts. Efter Fællessangen »Du danske Mand«,
holdt Hr. Lærer N. J. Billum et Foredrag med Lysbilleder om sin
Rejse til Middelhavslandene. Rektoren takkede for Foredraget og
udtalte Haabet om, at man til Efteraaret, naar Skolen paany tilbød sin
Undervisning, vilde møde lige saa talstærkt op som i Aar. Der sluttedes
med Fællessangen »Langt højere Bjerge«.

BROAGER KIRKE.

FOREDRAGSRÆKKEN OG DUBORGSKOLENS SKUESPIL-AFTENER.

Professor, Dr. A. Blinkenberg, Aarhus Universitet, holdt Foredrag om Danmarks Folkeviser i Borgerforeningens Sal den 28. November. Efter at Dr. Andreas Hanssen havde budt Velkommen, sang Forsamlingen »Prinsessen sad i Højeloft« — hvorefter Professor Blinkenberg tog Ordet.

Den yndefulde Melodistump i den danske Radios Pavesignal, indledede Professoren sit Foredrag, er et Brudstykke af den ældste *bevarede* Folkevisemelodi, hvortil Ordene findes i Runchaandskriftet af Skaanske Lov (fra Slutningen af det 13. Aarhundrede).

Folkeviserne fandt Udbredelse som *Danseviser* — først blandt den lavere Adel, senere ude i Folket.

Desværre var der kun ganske faa direkte middelalderlige Overleveringer af denne vor danske Middelalders rige litterære Skat. — Taleren paaviste derefter udførligt, hvorledes de i den senere Tid (det 16. Aarhundrede) tilvejebragte Opskrifter var blevne sigtede efter forskellige videnskabelige Metoder af Svend Grundtvig, Aksel Olrik og Ernst v. d. Recke.

Endvidere fortalte Professoren mange interessante og for de fleste ukendte Eksempler paa, hvad Folkeviserne fortæller *Videnskaben*, dels om de kulturelle Strømninger mellem Danmark og de øvrige nordiske Lande, Tyskland, Skotland og ikke mindst Frankrig, dels om vort nationale hjemlige Kulturmilieu i Middelalderens Danmark.

Han oplæste derefter to Folkeviser, den mere muntre om »Hr. Lave og Hr. Jon« og den grumme, sørgelige Vise om Ebbe Skammelsen samt den dramatiske om Kongemordet i Finderup Lade.

Dernæst gav Taleren en Oversigt over de mange forskellige Slags Viser.

Skønt Folkevisens Form til Dels (Dansevisen) er af fremmed (fransk) Oprindelse, har

de dannet Rammen omkring en ægte dansk Kulturrigdom, en Skat, som vi forhaabentlig aldrig vil miste. (Bifald.)

Dr. Hanssen takkede for det righoldige og interessante Foredrag: Vi skal lære af det fremmede, men vi skal hente vor Kraft af vore egne Skatte. Naar disse gamle Skatte hæves frem i Lyset — hvad enten det er en gammel Helgenkrone, eller det er et Stykke af en ældgammel Vise, saa er det vort eget Folks Sjæl, der bor deri — og vi maa forstaa dens Tale.

Professor L. Weibull, Lunds Universitet, talte paa Duborgskolen den 16. Marts om »Den skandinaviske Tanke i Nordens Historie«. Salen var fyldt, da Dr. Andreas Hanssen bød Forsamlingen Velkommen og mindede om Prof. Weibulls Tale paa Skanlingsbanken og det smukke Billede, han havde givet af de nordiske Lande og de nordiske Folk. Ingen har bedre Forudsætninger for at tale om Norden her paa dette Sted end netop Prof. W., hvis Slægt har sine Rødder i Sønderjyllands Jord. Hjertelig Velkommen!

Professor Weibull holdt derefter et værdifuldt Foredrag, hvoraf her gives et kort Referat:

I vore Dage forbliver Landet, medens Vandet adskiller. Øresund føles som en saakaldt naturlig Grænse mellem Sverige og Danmark. — Saadan var det ikke i gamle Dage. Landet adskilte: med dets Fjelde, Skove, Moser, Heder og Ødemarker. Sunde og Bælter, Fjorde og Floder var det forbindende Element.

Svearne samlede omkring Mælaren og Øerne, ved Finlands Sydkyst, og de naaede endog over Østersøen ned til Kurland.

Danernes Bopladser laa i Skaane, Halland, Blekinge, Øerne og ud over Jylland samt i Bohuslen.

Gøterne dannede en tredje Enhed.

Endelig laa Normændenes vidtstrakte Bygder langs med Kyster, Stræder og de store Fjorde. Det Indre af Norge var lige saa øde som det indre af Sverige.

Trods Adskillelsen og de forskellige Livsvilkaar havde disse Stammer et *Kulturfællesskab*. De tænkte ens om Liv og Død og andre Spørgsmaal. De talte samme Sprog. At de i det store og hele har kunnet bevare dette Fællesskab til vore Dage, er et af de største Undere, Historien kender.

Omkring Aar 800 traadte de nordiske Stammer ud af Isolationen. Deres Udvidelsestrang gjorde sig gældende, og de strømmede ud over Verden: Svearnes Østersøvælde og Folkevandringen ad de store russiske Floder til Konstantinopel og det sorte Hav; Danernes Vælde blev et Vesterhavs-Vælde — til England (Danelage) og Normandiet. Normændene befolkede Færøerne, Island, Grønland, de skotske Øer og naaede til Irland, medens de samtidig opdagede Nordamerika.

Efter denne »nordiske Ekspansion« ser vi de *tre Riger*, der har bestaaet indtil i Dag. Først samledes Danmark, derpaa Svear og Gøter under een Konge, medens Olav Tryggvason og Hellig Olav samlede de spredte norske Bygder.

Omkring Aar 1050 hører vi om Grænsen mellem Danmark og Sverige, en i høj Grad naturlig Grænse efter Datidens Forhold. Den fulgte Brømseaa og markeredes ved store Ødemarker.

Spørgsmaalet var nu: *Kunde Sammenslutningen af Stammer til Riger føres videre*, saaledes at de tre nordiske Riger blev eet?

Herefter skildrede Prof. W. det nordiske Ærkebispedømme, Hanseaterne, Kalmar-

Unionen, Vasaslægtens Betydning, Karl den Tolvtes Stormagtsdrømme, den svensk-norske Union, Skandinavismen — og sluttede med følgende Udtalelse:

I den nærmest paafølgende Tid aabnede de nordiske Folk Vinduerne ud til Evropa. Der indtraadte en *antiskandinavisk Reaktion imod Skandinavismen*, som jo havde bragt Skuffelser.

Men efter denne Reaktion kom det *praktiske Samarbejde*, der er blevet fortsat til vor Tid. I Virkeligheden er der efterhaanden udført et stort Arbejde. Store Dele af Lovgivningen er fælles; der er oprettet fælles Institutioner. Og nu har Regeringerne paa deres Program at oprette et delvist økonomisk Samarbejde.

Der er blevet talt om et »*Panevropa*«, en smuk og forholdsvis ny Tanke. Ingen Sammenslutnings-Tanke har dog et saa langt *Perspektiv bagud* som den skandinaviske.

De nordiske Riger har vist, at de har kunnet fjerne Stridsemner uden Vold, ved fredelige Midler: Forhandling eller Voldgift.

I deres 2000-aarige Historie er de aldrig komne hinanden nærmere end nu. (Stærkt og langvarigt Bifald.)

Dr. Hanssen henviste til en Række historiske Malerier i Stockholms og Københavns Museer: »de minder om Fortidens blodige Kampe mellem vore nordiske Lande, hvor Freden nu ligger fast. Vi tror — vi ved, at der aldrig mere vil opstaa noget voldeligt Opgør mellem disse Lande. — Under det mesterlige Foredrag, vi lige har hørt, følte vi Historiens stærke Vingeslag. Vi takker Dem!«

Forsamlingen rejste sig og hyldede den svenske Gæst.

Til disse mere akademiske Aftener har sluttet sig en »folkelig« Afdeling, idet Duborgskolens Lærere m. fl. har indøvet og spillet Hostrups Skuespil: »Under Snefog«. Stykket blev spillet 14 Gange — i Flensborg, Slesvig, Jaruplund, Tarup, Ladelund, Harreslev, Valsbøl, Kobermøllen, Kollund, Hvidding, Brøns og Bredebro — og »Det Pædagogiske Teater« havde altsaa i Aar spændt Aktionslinien ud fra Kongeaa til Slien. Vi havde Glæde af det: over 2500 Tilskuere overværede disse Aftener. At der ved disse Møder ogsaa blev Lejlighed til at udveksle Tanker om de nationale Forhold, er en Selvfølge.

Udgifterne ved Gennemførelsen af Foredragsrækken bæres af Grænseforeningen.

OTTE DAGE PAA HØJSKOLE.

Ved Samarbejde mellem Sønderjydske Skoleforening, Dansk Skoleforening i Flensborg og Højskolerne har nogle af vore Tillidsmænd og Foreningsmedlemmer i Aar — ligesom i tidligere Aar — deltaget i det nævnte Højskoleophold; saaledes har 2 været paa Rødkilde, 4 paa Ollerup, 4 paa Vestbirk og 3 paa Ry Højskole.

HØJSKOLESAGEN.

Fra Flensborg og Sydslesvig har i Aar 72 unge været paa dansk Højskole, Efterskole eller Fagskole (Handelsskole, Landbrugsskole, Husholdningsskole, Seminarium m. m.), deraf 26 i Sommerhalvaaret og 46 i Vinterhalvaaret. Siden 1919 har der nu ialt været 1713 paa de nævnte Skoler i Danmark, idet dog adskillige — navnlig af ældre Aargange, som ikke havde Lejlighed til at gaa i dansk Børneskole — har været 2 Gange paa Skole i Danmark.

Midlerne til disse Skoleophold fremskaffes af Sønderjydske Skoleforening, hvis Formand er Landstingsmand Jepsen Christensen, og hvis Kasserer er Gaardejer Elers Boesen Astrup pr. Brøns.

FOLKEHØJSKOLEN OG DE DANSKE SYDSLESVIGERE.

Ved Mødet den 30. Oktober 1933 vedtoges det, at man atter næste Aar skulde søge at faa et lignende Møde afholdt. Et saadant Møde fandt ogsaa Sted i Borgerforeningens Lokaler den 2. September 1934. En Række af Højskolens Mænd og Kvinder mødtes her med Repræsentanter for de danske Sydslesvigere. Udvalget for denne Sag bestaar af Forstander Arnfred, Askov, Forstander, Frk. J. Abildgaard, Snoghøj, og Forstander Hans Lund, Rødding — nord for Grænsen — og Redaktør Tage Jessen, Lærer Niels Kjems og Rektor, Dr. Andreas Hanssen — syd for Grænsen.

Ved Eftermiddagsmødet Kl. 3 bød Dr. Andreas Hanssen Velkommen og gav derefter Ordet til Pastor C. W. Noack, der fortalte om dansk Gudstjeneste og kirkelige Møder i Sydslesvig. — Dr. Andreas Hanssen holdt derefter et Foredrag om danske Skoleforhold syd for Grænsen og paaviste de mangfoldige Overgreb, der i Aarets Løb var sket fra tysk Side.

I det paafølgende Ordskifte talte Forstander Bækhoj, Ollerup, Redaktør E. Christiansen, Forstander Hans Lund, Rødding, Lærer Ejerslev, Forstander Christensen Maarssø, Forstander Fru Mølbak Frederiksen, Lærer Lindstrøm, Forstander Aage Jensen, Hadsten, Forstander Pedersen, Uldum, Forstander Pedersen, Egaa og Forstander Hansen, Graasten.

Forstander Hans Lund foreslog, at der blev udarbejdet en lille Oversigt over dansk Virksomhed syd for Grænsen. Oversigten burde sælges til Højskolens Elever. Dr. Hanssen foreslog, at Udvalget tog sig af denne Opgave, hvilket Forsamlingen gav sin Tilslutning.

Det vedtoges endvidere, at Møderne fortsættes, og at Udvalget vedblivende bestaar.

Aftenmødet Kl. 8 formede sig som et stort Folkemøde, hvor Borgerforeningens Sal var stærkt fyldt. Spejderorkestret spillede. Efter en Fællessang talte Forstander Hans Lund, Rødding, om »Skandinavismen og Sønderjylland«. Et lille Musikkorps af Elever fra Duborgskolen underholdt Forsamlingen med et Par Musiknumre. Til Slut bragte forskellige af Højskolens Mænd og Kvinder en Hilsen fra Danmark til den store Forsamling. Under Mødet blev der sunget flere Sange, og der herskede helt igennem en levende, fælles Stemning.

Mødet fik en Efter-Historie, idet et udsendt Brev med en fortrolig Beretning om Eftermiddagsmødet gik tabt og havnede i »Nordsehlesw. Zeitung«. Heraf opstod en Politisag, der førte til, at vedkommende blev idømt en Pengebøde.

Forstander Hans Lunds Forslag om Fremstillingen af en lille Oversigt over Arbejdet syd for Grænsen blev realiseret. Under Titlen: »Dansk Virke og Danske Institutioner syd for Grænsen« har en Række af de ledende i det kulturelle, danske Arbejde, skrevet korte Fremstillinger af de forskellige Virksomheder. Ved Imødekommenthed fra Forstander Arnfred, Askov, er denne Fremstilling, ledsaget af et passende Billedstof, optrykt i Tidsskriftet »Dansk Udsyn«, samt fremstillet i et betydeligt Antal Særtryk, hvorved det er blevet muligt at naa ud til Højskolens Elever.

BØRNEHAVERNE I FLENSBORG.

Børnehaven i Tivolibygningen ledes af Frk. Frieda Helming, assisteret af Frk. Johanne Koch. Følgende Beretning er fremsendt:

Vi begyndte Skoleaaret med 40 Børn, i Sommerens og Efteraarets Løb steg Børnetaallet dog atter til det sædvanlige — 70; deraf gaar 23 ved Skoleaarets Slutning over i den danske Kommuneskole.

En stor Lettelse i Arbejdet var det, da vi efter Sommerferien fik en fuldt uddannet Medhjælper — Frøken *Johanne Koch* — i Børnehaven.

Fra 23. Maj til 25. Juni var vi igen med 20 Børn i Feriehjemmet ved Nymindegab, medens de øvrige i 6 Uger opholdt sig dels i private Hjem rundt omkring i Ribe Amt og dels i Helsehjemmet ved Sdr. Vilstrup. Disse Uger en en herlig Tid for Børnene — sundhedsmæssigt naturligvis af største Betydning, men ogsaa paa mange andre Maader virker denne Tid, levet under gode Forhold, til Gavn og Glæde for dem. Vi takker alle dem, der bidrager til, at Børnene faar Lov til at tilbringe disse Uger i Danmark.

Arbejdet i Børnehaven er i det forløbne Aar foregaaet paa sædvanlig Vis, dog har Sygdom blandt Børnene — især i de sidste Vintermaaneder — voldt en Del Uro. To Gange har Børnehaven været lukket paa Grund af Sygdom, i September for Børnelammelsen og i Februar tre Dage under Influenzaepidemien.

Der har ogsaa været Festsdage i »Tivoli« i Aarets Løb — baade store og smaa. En af de store Festsdage faldt dog desværre netop i den Tid, Børnehaven var lukket paa Grund af Børnelammelsen; det var Kongens Fødselsdag, som vi paa den Maade ikke fik Lejlighed til at fejre, som vi plejer, sammen med alle de andre smaa Kammerater fra de øvrige Børnehaver. Men desto større blev Glæden, da vi Dagen for Børnehavens Fødselsdag, den 5. Februar, fik at vide, at nu skulde det forsømte indhentes, idet Hr. og Fru *Generalkonsul Larsen*, der plejer at være Værter for Børnehavebørnene til Kongens Fødselsdag, vilde give Chokolade og Kager ikke alene til Børnene, men ogsaa til Forældrene, der skulde komme om Aftenen. Det blev en Festsdag, der godt kunde udgøre det for to. Stuerne blev efterhaanden pyntede med mange Blomster, og Overraskelser fik vi ogsaa; først kom nemlig Fru Kaptajn *Bennike*, tidl. »Moster Bodil«, for at ønske os til Lykke med Dagen, og saa kom Fru Dr. *Hanssen* med en stor Pose dejlige Æbler til Børnene. Baade Børn og voksne var glade for Festen, og vi takker hjerteligt for den!

En anden af de store Festsdage var Juleafslutningen; ved den Lejlighed var Børn og Forældre samlede i Gymnastiksalen. Frøken *Maren Sorensen* talte, og der trakteredes med Kakao og Kager, Julefar kom tilsidst med en god Pakke til hvert Barn.

De smaa Festsdage har vi haft mange af; men de kommer ganske stille og gaar stille igen, skyldes tit kun en ringe Ting og rummer dog saa megen Glæde.

Foruden Juleafslutningen, hvortil Forældrene var indbudt, har vi afholdt to Forældremøder samt Symøder for Modrene en Gang hver anden Uge Vinteren igennem.

Vi har modtaget mange Gaver i Form af Penge, Tøj, Legetøj, Bøger m. m. Pengene

er blevne anvendte dels til i en Tid at give Børnene et Krus Mælk til deres medbragte Mad, dels til Fodtøj og Materiale, der ved Symoderne forarbejdes til godt og praktisk Tøj til Børnene. Bespisningen har ogsaa i Aar kunnet gennemføres, Grynene leveres fremdeles af Menighedsplejen, Mælken fra Duborgskolens Bespisning.

Vi takker hjerteligt for de modtagne Gaver!

Flensborg, 25. 3. 35.

Frida Helming.

Børnehaven i Batterigade ledes af Frk. Dora Bøvad, assisteret af Frk. Alberta Nielsen. Herfra foreligger følgende Beretning:

Arbejdsåret 1933—34 sluttede som før omtalt med 65 Børn, af disse kom 21 i Skole.

Dog næppe havde vi sagt Skolebørnene Farvel, før de ledige Pladser atter var optaget, og efterhaanden steg Antallet til 71. Det var os desværre umuligt paa Grund af Pladsmangel at tage endnu flere, endskønt der stadig kom nye Indmeldelser, som vi saa maatte føre paa Venteliste og først kan modtage efter Paasken 1935, saa vi kan allerede nu melde fuldt Hus.

Det forløbne Aar kan siges at have været et roligt og støt Arbejdsaar med Glæde og Smaasorger for baade Børnene og os. En af vore største Glæder er denne, at vi mærker det danske Sprog blive talt meget mere i Børnenes indbyrdes Leg og tales mere i en Del af Hjemmene.

En Dag, jeg benyttede Sporvognen, havde jeg et af Børnene med, som paa dansk fortalte mig sine Iagttagelser paa Gaden. Konduktøren hørte efter lille Ervins Pludren og spurgte, hvor han gik i Børnehaven; efter at have hørt Svaret »Den danske Børnehaven« fortalte Konduktøren, at han daglig glædede sig over to af vore Smaabørn, som han saa hver Morgen give Mælkemandens Hest Brød. I længere Tid havde han lagt Mærke til de to, som saa kærligt huskede deres Ven »Lotte«, og da han en Dag spurgte, hvor de egentlig gik hen hver Morgen, havde de med Glæde sagt: »Vi skal til den danske Børnehaven.«

Ved Juletid har vi som sædvanlig afholdt et Forældremøde, der var meget godt besøgt. Lærer *N. Christensen* læste nogle Fortællinger; desuden havde vi en Bortlodning af smaa Husko, som vi havde faaet af Fru Journalist *Jensen*.

Sundhedstilstanden har i det forløbne Aar været særlig god, og vi er kommet ualmindelig let over Epidemierne. Desværre blev jeg selv nødt til, efter i nogen Tid at have arbejdet paa halv Kraft, at forlade Arbejdet en Maanedstid for at tage Ophold i Danmark. I denne Tid har Arbejdet dog gaaet sin sædvanlige Gang, ledet af Medhjælperen, Frk. *Alberta Nielsen*.

Vi slutter Skoleåret med at sende 22 af vore Børn i Skole. For samme plejer vi den sidste Dag at afholde en lille Afskedsfest.

Paa vore Børns og egne Vegne vilde vi gerne herigennem sige *Menigheden* vor bedste Tak, fordi vi ved dens Hjælp kan give Børnene den gode Mad hver Dag. Ligeledes en Hilsen og Tak fra baade Børnene og deres Forældre til Plejehjemmene i Danmark, som saa gæstfrit har modtaget dem de sidste Aar, og vi haaber, at Børnene igen maa være deres Gæster i Aar. Ogsaa vore Venner i Danmark, der hver Jul glæder os med Julegaver, bedes herigennem modtage en hjertelig Tak.

Flensborg, den 1. April 1935.

Børnehaven Batterigade.

Alberta Nielsen, Medhjælper. Dora Bøvad, Leder.

BØRNEHAVERNE I HARRESLEV MARK OG ADELBYKAMP.

Børnehaven i Harreslevmark ledes af Frk. Liselotte Thomsen, der har fremsendt følgende Beretning:

Naar man efter en Paaskeferie atter aabner Dørene for »sine« Børn, ja da synes man, at Børnene er blevet saa smaa i Løbet af Ferien. Men det kommer selvfølgelig af, at alle

BØRNEHAVEN PAA HARRESLEVMARK.

de store 6 Aars Børn har overstaaet det Afsnit af deres Liv, der hedder Børnehavn, og vandrer nu til Skolen. Nogle glade og fornøjede og fuld af Forventning, andre mindre fornøjede, for nu bliver det jo Alvor med at sidde stille og lære noget.

Efter Paaskeferien begyndte vi med 21 Børn + 10 nye smaa Rollinger, der nu skulde vænne sig til de nye Omgivelser. Desværre kom der en Udmeldelse til Sommeren og 2 Børns Besøg maatte, paa Grund af vanskelige Forhold med Befordringen til Børnehaven, udsættes 1 Aar; men de kommer nu igen efter Ferien. Saa vi afslutter dette Aar med 28 Elever, hvoraf de 11 Børn skal i Skole. (7 Børn her i den danske Privatskole og 4 Børn til den danske Kommuneskole i Flensborg.)

Men, da der allerede foreligger en Del Anmeldelser, kan vi regne med at naa op til samme Antal igen, nemlig ca. 28 Børn.

Selve Arbejdet i Børnehaven er gaaet sin jævne Gang, saa nær som med disse Afbrydelser — Sommerrejsen, Børnelammelses-Epidemien og Influenza-Epidemien i Februar Maaned. Sidstnævnte var særlig slem hos os, og Børnehaven har været lukket i 4 Dage.

Børnene var igen 6 Uger paa Ferie i private Hjem i Ribe Amt, og mangen en Far og Mor sender Hr. Grosserer P. Michaelsen i Lunderskov og Børnenes Plejeforældre deres hjerteligste Tak.

Børnehavens store Festdag — Kongens Fødselsdag — blev der desværre ikke noget af i Aar. Skolerne og Børnehaverne var lukket i den Tid paa Grund af Børnelammelsen, og saa maatte vi holde Gildet bagefter og for os selv. I hvert Tilfælde havde det været mere morsomt for Børnene at faa en Tur til Tivoli-Børnehavn og fejre Kongens Fødselsdag der, sammen med de 3 Børnehaver fra Byen.

»Julefar« har igen i Aar besøgt os i Børnehaven og delt rigelig Gaver ud til Børnene. Til Gengæld har saa Børnene lavet smaa Julegaver til nogle af de Damer i Danmark, der hjælper »Julefar« med alle Julegaverne. Det skal kun være som en lille Tak fra Børnene selv for alt det Arbejde, der bliver gjort for dem.

Fastelavnsgildet blev holdt med stor Halloj og Kommers, som det sig hører til til Fastelavn. Der blev bidt til Kringle, og Børnene maatte fortjene sig deres Bolle ved at synge Fastelavnsvisen. Urtepotter — i Stedet for Tønden, som de smaa ikke kan magte — blev slaet i Stykker. Den, der slog det afgørende Slag, blev Konge og fik Hæderspladsen den Dag og en Appelsin i Tilgift.

Fra Oktober Maaned og til April har jeg med Børnenes Modre hver Onsdag Aften holdt Symøde. Indtil Jul syede vi Tøj til deres Børn, og efter Jul har vi hjulpet hinanden til at lære nyt i Haandgerningsfaget. Naar vi saa havde været flittige, og derefter Kaffen

var drukket til det medbragte Brød, gik — nej løb Tiden for os med Oplæsning og Sang.

I Oktober Maaned havde vi et Forældremøde, ved hvilket Lærer *Bøgh-Andersen* fortalte om sin Englandsrejse og samtidig viste Lysbilleder dertil.

Til Jul, d. v. s. den 15. 12., holdt vi et Forældremøde med Hr. Pastor *Petersen* som Taler.

Den 3. April skal der endnu holdes et Forældremøde, ved hvilket Børnehaveleder Frk. *Ch. Petersen* og jeg vil læse et muntert Dilettantstykke, og nogle af Børnenes Fædre vil underholde os med lidt Musik. Samme Aften bliver jo ogsaa et Farvel til de Forældre, som sender deres Børn i Skole, og som ikke har flere smaa til Børnehaven. Desværre har vi jo ikke Plads til at invitere alle dem, der i Aarens Løb har haft Børn i Børnehaven. Men jeg haaber og ønsker, at det til næste Aar — den 6. Januar 1936 — paa Børnehavens 10 Aars Fødselsdag — kan føje sig saaledes, at vi kan indbyde alle gamle Kendinge, baade store og smaa.

Saa vil jeg endnu udtale vor hjerteligste Tak til Menighedsplejen, der i Aar atter har gjort det muligt for os at kunne bespise Børnene. Tak til alle private Givere og til Foreninger, dog særlig til Sønderjydsk Skoleforening, som bærer alle Udgifter til Børnehavens Drift.

Harreslevmark, den 29. 3. 1935.

E.-Ch. Thomsen, Børnehaveleder.

Børnehaven i Adalbykamp ledes af Frk. *Charlotte Petersen*, der har fremsendt følgende Aarsberetning:

Efter Paaskeferien begyndte Børnehaven igen med 20 Børn, og dette Antal Elever har den holdt i Aarets Løb. 5 af Børnene er skolepligtige; de er alle 5 meldt til den danske Kommuneskole. Da der er en Del nye Anmeldelser, kan det ny Aar begyndes med det samme Elevantal igen.

I det forløbne Aar har der været en Del Sygdom blandt Børnene. Først blev Arbejdet afbrudt i længere Tid paa Grund af Børnelammelses-Epidemien, som vi heldigvis intet Tilfælde havde af; dernæst var der før Jul en Mæslinge-Epidemi, hvor en hel Del af Børnene var angrebne, og efter Jul maatte Børnehaven lukkes nogle Dage paa Grund af Influenza og 2 Tilfælde af Skarlagensfeber.

Vi havde den Glæde igen at faa en Indbydelse til Børnene fra Sønderjydsk Forening i Ribe Amt. Børnene vil gerne til Danmark og taler om denne Rejse hele Aaret. Mange af de smaa spørger tit: »Skal jeg snart igen til mit Danmark?« Denne Gang varede vort Ophold fra den 27. Maj til den 8. Juli; dog var der en Del af Børnene, der fik Lov at blive hos deres Plejeforældre næsten hele Sommeren. Paa Forældrekrede og egne Vegne vil jeg gerne bringe en hjertelig Tak til Plejehjemmene, der saa gæstfrit aabner deres Dør for vore Smaa, og til Hr. Grosserer *P. Michaelsen*, Lunderskov, der hvert Aar har taget sig det store Arbejde paa, som det er at ordne et saadant Ferieophold.

Ligeledes en Tak til Frk. *Maren Sørensen*, der hvert Aar er villig til at tage imod en Del af de svageligste Børn. Det er altid en Glæde at faa de Smaa saa raske og sunde hjem igen.

Sidste Foraar fik vi en længe tiltrængt Legeplads. Denne Plads med en dejlig stor Sandkasse har vi megen Fornøjelse af hele Sommeren og langt hen i Efteraaret. Saa snart Vejret tillod det, har vi opholdt os der nogle Timer hver Dag enten med at lege Sanglege eller lave Smaabørnsgymnastik eller lege i Sandet. Denne Plads er vi meget glade for og taknemmelige over.

Efter Sommerferien tog vi igen rigtig fat paa Arbejdet. Børnene har været flittige, og det er mange nydelige Ting, de store Børn kan faa med sig hjem, naar de nu snart forlader Børnehaven.

Foruden de Fester, vi plejer at have af og til, var vi i Begyndelsen af Oktober inviteret

I DUBORGSKOLENS GAARD. | AARSMODET 1934.

til Tarup af Lærerinde Frk. *Jensen*. Vi kørte derud med Rutebilen, og det var en Oplevelse for de smaa at være sammen med Skolebørnene i Forsamlingshuset, og baade Store og Smaa morede sig fortræffeligt.

Af og til har vi Besøg af vore Venner i Danmark her i Børnehaven; det er os altid en Glæde, naar nogen har Lyst til at se Børnehaven og besøge os.

I Vinterens Lob har vi haft 5 Modremøder. I Aar har vi, takket være gode Gaver fra Danmark, haft Materiale nok at arbejde med. Mødrene har arbejdet med Lyst og Flid og faaet mange pæne Stykker Tøj færdig til Bornene.

Hermed vil jeg gerne bringe min bedste Tak til Sønderjyds Skoleforening, der stadig støtter Børnehavens Drift, og til alle, der slutter op om Børnehaven, tænker paa os her syd for Grænsen og sender os de mange Gaver, det være Penge, Uldgarn, Tøj eller andet. Ligeledes Tak til Dansk Menighedspleje, der igen i Aar har støttet os, saa Børnebespisningen kunde gennemføres hele Aaret rundt.

Charlotte Petersen.

Udgiften ved Driften af Børnehaverne i Tivolibygningen og i Batterigade bæres af Grænseforeningen.

Udgiften ved Driften af Børnehaverne i Harreslevmark og i Adelbykamp bæres af Sønderjyds Skoleforening.

SKOLEREJSEHJEMMET

har i Sommeren 1934 haft ca. 700 Indkvarteringer af Skoleelever. Desuden har Lokalerne været benyttet af Ribe og Femmers Seminarier. Omend Tallet i de sidste Aar ikke har været paa Højde med de første Aars Indkvarteringstal, er det dog en glædelig Kendsgerning, at adskillige danske Skoler, i overvejende Grad københavnske, ved Rejsehjemmets Hjælp paa en billig Maade faar Lejlighed til at aflægge Flensborg og Sydslesvig et Besøg.

Indmeldelser til Rejsehjemmet sker skriftlig til Skoleinspektør H o j-

lund, Ravnsborggade 11, København N., og til Dansk Skoleforening i Flensborg. I Juli Maaned sker alle Henvendelser til Skolebetjent Kock, Søndergravene 36, Flensborg.

Af Hensyn til Økonomien gøres udtrykkelig opmærksom paa, at der kan købes Turistmark til alle Rejser til Sydslesvig.

VANDRELÆRERVIRKSOMHEDEN.

Som Vandrelærere har følgende været i Virksomhed: Hr. Niels Kjems, Hr. Gustav Lindstrøm, Frk. Rigmor Fredslund, Hr. L. H. Schubert, Hr. cand. mag. Benedict Nordentoft. Der er bl. a. undervist i Dansk, Sang, Gymnastik, Folkedans, Husflid, Husgering, Syning, Haandarbejde, samt holdt Foredrag og indøvet Skuespil. Virksomheden fandt Sted i følgende Byer: Harreslev, Harreslevmark, Kobbemøllen, Engelsby, Friedheim, Tarup, Jaruplund, Langbjerg, Haa-ved, Valsbøl, Agtrup, Tætvang, Ladelund, Sønder-Lygum, Aventoft, Kollundmark (Husum Land), Skovbølmark, Flensborg og Flensborg Spor-skifte.

Vandrelærerne har fremsendt følgende Beretninger:

Den første storm har lagt sig, og den første glans er falmet. Enkelte, der blev blændede og glad, søger at finde fodfæste for at arbejde sig tilbage. Det har været lettere for den danske vandrelærer at færdes i vinter, end det var sidste vinter. Der er ellers ikke sket store forandringer. Jeg har undervist i husflid omtrent de samme steder, som sidste aar: Agtrup, Aventoft, Harreslev, Ladelund, Langbjerg, Sønderlygum og Valsbøl, det sidste sted tillige i dansk og gymnastik.

Deltagelsen har gennemgaaende været lidt større end i 33—34. Tager jeg alle med, drenge og piger, mænd og koner, naar jeg op paa 130 ialt mod 105 sidste aar; men de har nu ikke alle været lige flittige til at møde.

Noget nyt er forsamlingshuset »Kirkevang« i Ladelund, der blev indviet i september. Ved »Dansk Skoleforening's« hjælp er der indrettet et husflidsværksted paa loftet med 7 høvlebænke.

Efter at vi et par vintre har drevet husflid i forskellige hjem, var det et stort fremskridt at kunne flytte ind i »Kirkevang«.

Harreslev, i marts 1935.

Niels Kjems.

I mit Arbejde for Skoleforeningen i det forløbne Aar har Undervisningen kun spillet en mindre Rolle. I Agtrup har dog 11 Børn og i Aventoft 5 Børn mødt flittigt og regelmæssigt til Danskundervisning. Disse Børn har desuden indsendt Stile til »Hejmdal«, har deltaget i en Sommerfest paa Nørregaard i Agtrup og ligeledes været samlet et Par Gange i »Kirkevang«.

Meget af min Tid har været optaget af Tilrettelægning af Møder i det nye Forsamlingshus, som er blevet meget benyttet i Vinterens Løb. Af større Sammenkomster kan her nævnes *Flensborgernes* Besøg med »Under Snefog«, *Fr. Petersens* Sydslesvig-Film, Julefest med Underholdning af Forstander *Frede Therkelsen* og *Frue*, Besøg af Tønder Læse- og Ungdomsforening, Tønder Am's Grænseforening, Ellum Ungdomskreds, Hejmdalstudenterne, Graasten Husholdningsskole og Rødding, Snoghøj og Støvring Højskole's Lærere og Elever.

Ved mindre Møder i »Kirkevang« og Aventoft har bl. a. Sognepræst *Fr. Schröder*, Aale, talt, og jeg har haft nogle Læseaftener med Emner som: Blicher, Holberg, »Ad jydsk Veje sønderud« og »De fire onde Aar«.

Udflugter med Folk fra Melleslesvig er foretaget til Fyn, Snoghøj og Nordborg. Ligeledes har jeg været Vejleder for flere Foreninger og Skoler ved Udflugter til Sydslesvig.

Teaterforestillinger i Tønder har været besøgt af ca. 100 Personer fra Kær Herred og Aventoft.

Som Helhed taget er Arbejdet i 1934—35 gaet meget tilfredsstillende. Det har vist sig, at dette, at der nu er et fast Sted at samles herude, har styrket de trofaste. Maaske ogsaa ydre Forhold har virket her; men Tilslutningen til danske Foranstaltninger er i hvert Fald større, end vi kunde vente.

Udsigterne for dansk, kulturelt Arbejde i Kær Herred er for Tiden saa gode, som de ikke har været siden 1922. Derimod er Mulighederne for de danske unge, der nu vokser op og søger Uddannelse og Erhverv, meget faa.

Ladelund, den 31. Marts 1935.

Gustav Lindstrom.

Vinteren 1934—35 blev for mig en Startvinter, og det lykkedes at faa begyndt følgende Steder:

Mandag Eftermiddag ude i Tarup Privatskole med 7 Drengene til Husflid. Tirsdag Aften Danskundervisning i Engelsby-Tvedt med 12 Deltagere. Onsdag Eftermiddag har jeg samlet 16 Børn ude i et af »Randsiedlungs«-Husene i Weiche til Sang, Tegning og Danskundervisning. Om Aftenen modte 9 voksne til Danskundervisning. Denne Kreds har i Vinterens Løb haft et udmærket Samarbejde med Langbjergkredsen. Torsdag Eftermiddag modte der 18 Børn i Friedheim, ligeledes til Sang, Tegning og Danskundervisning. 18 voksne kom om Aftenen til Husflid og Sprogundervisning. Der har været afholdt Fællesmøder for Engelsby-Friedheim. Lørdag Eftermiddag har et lille, men ivrigt Hold paa 8 Børn været særlig flinke til at møde. Her deltog nogle Konfirmander, der paa en pæn Maade udnyttede den sidste Skolevinter. Det har været mig til stor Glæde at arbejde med alle disse forskellige Hold.

En Del Mænd og Kvinder samt Foreninger har været mig til Hjælp i denne Vinter. Der skal bl. a. siges Tak til »Bestyrelsen for Landbrugs- og Hojskoler«, der som Nytaarsgave sendte 50 Eksemplarer af Hojskole-Sangbogen. En pæn og kærkommen Gave. Ligeledes Tak til »Det unge Grænseværn« for tilsendte Blade, Sanghæfter og Børnelommebøger. Og til »Flensborg Avis« for alt Undervisningsmateriale. Tak til »Dansk Samfund for Øster Højt«, der gav Støtte til den sidste danske Teateraften, samt for Indbydelsen til Sommer. Tak ogsaa til Duborgskolens Rektor, Dr. A. Hanssen, der saa velvillig har støttet Arbejdet, og til K.F.U.K.-Sekretær Frøken Gudme, som i enhver Henseende har fremmet Samarbejdet.

I de kommende tre Maaneder op til Sommerferien vil Arbejdet paa Østdistriktet blive fortsat.

Lars Heinrich Schubert.

Det nødvendigeste Vandrelærerarbejde er sikkert Danskundervisningen for Børn, som ikke kan komme i dansk Skole, og for voksne, som ønsker at indhente, hvad de ikke før har kunnet finde Tid og Lejlighed til.

I to enligt liggende Hjem har jeg i Vinter læst med Børnene, og een Gang om Ugen har jeg undervist et Hold ved Duborgskolens Aftenundervisning for Voksne.

Jeg har desuden haft historiske Fortælleaftener for mindre Kredse i Jaruplund, Harreslevmark og i Aventoft og ledet en Studiekreds af unge Lærere i Flensborg. Emnerne har været taget fra Sønderjyllands Historie.

Flensborg, den 29. 3. 1945.

Benedict Nordentoft.

I Vinteren 1934—35 overtog jeg min Søsters Plads som Vandrelærerinde, og jeg har været overmaade glad for mit Arbejde.

I Kobbermøllen, hvor jeg bor i Lærer Rattenborgs Hjem, har jeg hver Tirsdag Eftermiddag samlet 8—10 Koner, som jeg har hjulpet med at sy gammelt og nyt Tøj. Konerne har modt flittigt, og jeg har de fleste Gange haft nok at bestille.

I Langbjerg har jeg været 5 Gange efter Jul, men de har ikke haft ret meget Tøj at sy af, saa Arbejdet slap hurtigt op.

Gymnastikken for de unge Piger i Flensborg har jeg kun haft fra 1. Februar; vi har haft det hver Tirsdag Aften i Duborgskolens Gymnastiksal, hvor der har været 8—10 Stykker. Vi har ogsaa forsøgt om Fredagen paa Tivoliskolen, men da der kun kom en 3—4 Stykker, holdt vi op. Vi havde Opvisning i Bov med 6.

Hver Onsdag og Fredag Eftermiddag Vinteren igennem har jeg haft Gymnastik med Koner i Duborgskolens Gymnastiksal. Der har gennemsnitlig været 12 hver Gang, af de 18, der har meldt sig. Vi har haft Musik til hver Gang, og Timerne er gaaet med Liv og Lyst.

Hver Torsdag Eftermiddag har jeg haft Haandarbejde med Børnene her i Kobbermølleskolen, derefter Folkedans, sammen med Frk. Charlotte Petersen, med Børn paa Tivoliskolen; der har været fuldt Hus og nok til os begge at bestille, da Børnene aldrig før har haft Folkedans.

Hver Torsdag Aften efter Jul har jeg været i Jaruplund, hvor jeg har haft Haandarbejde; men der har kun været 2—3 Stykker. Grunden til, at der kun har været saa faa, er den, at de unge Piger har haft Plads i Danmark.

Saa har jeg haft et Hold Børn til Gymnastik hver Fredag Eftermiddag fra 1. Februar paa Duborgskolen. Børnene har ogsaa mødt ret flittigt, de faa Gænge, vi har haft det. Der var indmeldt 30. Til næste Vinter haaber jeg at faa dem igen, og at vi da kan begynde først paa Vinteren, for naar vi har Børnene med, kan det jo være, at de voksne senere kunde møde op med et anseligt Hold.

Rigmor Fredslund.

Udgifterne ved Vandrelærernes Virksomhed bæres af Sønderjydske Skoleforening.

*DUBORGSKOLENS ANDEN KLASSE
HOS GAARDEJER SØGAARD, JARUPLUND.*

DE DANSKE PRIVATSKOLER PAA LANDET.

Dansk Privatskole i Tarup blev ledet af Frk. Kathrine Jensen. Fra det nye Skoleaars Begyndelse: April 1935 er Frk. K. Jensen blevet ansat ved Den Danske Kommuneskole i Flensborg. Som Leder af Skolen i Tarup er ansat Hr. Lærer Jørgen Dankjær Poulsen. Frk. Kathrine Jensen har fremsendt følgende Aarsberetning:

Skoleaaret begyndte med 17 Elever. I Aarets Løb blev 2 Børn afmeldt paa Grund af Fraflytning, 1 Barn blev afmeldt til Duborgskolen, og 1 Barn blev tilmeldt fra tysk Skole.

For det nye Skoleaar, April 1935, udgaar 2 Elever til Duborgskolen, og 2 nye Elever begynder deres Skolegang. Skoleaaret begynder altsaa med 15 Elever.

I Begyndelsen af Skoleaaret aflagde Skoleraad Grøndahl Skolen et Besøg. I Januar Maaned havde vi paa Grund af Sygdom en hel Del Forsømmelser.

Den 26. Marts afholdt vi en lille Prøve, der blev overværet af Hr. Dr. *A. Hanssen* og Børnenes Forældre.

Fra Foreningen »Hroar«, Roskilde, har Skolen faaet en ny Symaskine foræret. Ved Juletid modtog vi en stor Kasse med Bøger fra »Hroar«. Jeg siger Foreningen Tak for Trofastheden mod Tarup. En særlig Tak rettes til Hr. Adjunkt *H. Kjær*, Roskilde for Arbejdet for Tarup.

I Vinterhalvaaret 1934—35 har Frk. *Budach*, Jaruplund, een Gang ugentlig afholdt et Symøde for Kvinder i Forsamlingshuset. Frk. *Ch. Petersen*, Flensborg, har undervist i Folkedanse, og Adjunkt Frk. *Jørgensen* har fortalt Danmarkshistorie i Ungdomsforeningen. Desuden er der blevet afholdt et Kursus i Dansk.

Gennem Frk. *Else Christensen*, Horsens, har Tarup Ungdomsforening modtaget Bøger og Blade fra »Sønderjyds Ungdomsforening«, Horsens. Tak til alle dem, der gennem Gaver eller ved deres Arbejde har styrket Danskheden i Tarup.

Tarup, den 1. April 1935.

Kathrine Jensen.

Kobbermolleskolen, Den sønderjydske Dags Skole, ledes af Lærer *A. Rattenborg*, der har fremsendt følgende Beretning:

Skoleaaret begyndte, da der blev indmeldt 3 nye Elever, med 22. Vi var glade ved at kunne holde Elevtallet paa samme Højde som i Fjor, og vi kan ogsaa i Aar se tilbage paa et godt og roligt Arbejdsaar. Der blev undervist 245 Dage, og Forsømmelsesprocenten var 4 %. Frk. *Jørgensen* har ogsaa i Aar fortalt Historie, og Frk. *Fredslund* har undervist i Gymnastik og Sanglege i Vinterens Løb.

Efter Indbydelse af Hr. Overlærer *Skov* fra Ribe havde vi sammen med Langbjerg Skole en meget fornøjelig Sommerudflugt til Ribe, Esbjerg og Fanø i Dagene 28.—30. Maj, som vi mindes med Taknemmelighed.

Vintermøderne begyndte omkring 1. November. I Lighed med i Fjor samledes vi hver Torsdag Aften til en Læseaften, hvor vi efter Opfordring fra Deltagernes Side læste *H. P. Hanssens »Erindringer II«*; og den blev fulgt med Interesse.

Frk. *Rigmor Fredslund* ledede i Aar Sykursuset, der blev besøgt af en lille Kreds af interesserede. Desuden samledes Kredens Kvinder hver anden Tirsdag Aften til Haandarbejde i vort Hjem, og disse Aftener vandt stor Tilslutning.

Traditionen tro fejrede vi vor Julefest anden Juledag. Om Eftermiddagen var der Juletræ for Børnene, og om Aftenen talte Pastor *Petersen* for de voksne. Igen i Aar har

SKOLEKOMEDIE I KOBBERMOLLESKOLEN. I »SNEHVIDE«. 1935.

vi fra Aarhus, Hads Herreds sønderjysk Forening og fra Landerupgaard modtaget Julegaver, der satte os i Stand til at gøre Julen festlig for vore Børn.

Efter Jul genoptog vi Forsøget fra i Fjor med at indøve et Teaterstykke til Fastelavn. Vi spillede »Snehvide« af Valdemar Vaaben. Alle Børn gik op i deres Opgave. Opførelsen overværedes af en anselig Forsamling af Forældre og Venner, der kraftigt gav deres Bifald til Kende. Til Succesen bidrog ikke lidt, at vi havde faaet en fin Scene med hele tre Dekorationer. Ved det efterfølgende Kaffe- resp. Chokoladebord blev de smaa Skuespillere hylidet.

Af særlige Møder kan nævnes, at vi havde et vellykket Menighedsmøde med Pastor *Augustinus* som Taler den 8. November. Den 8. December læste Skuespiller *Hjelm* »Under Hammeren« paa sin mesterlige Maade, og den 12. spillede Det pædagogiske Teater Hostrups »Under Snefog«.

Den 22. Marts afholdtes vor aarlige Eksamen, hvor Dr. *Hanssen* var til Stede. En stor Del af Forældre og Venner af Skolen havde givet Møde og fulgte med Interesse Eksamen. En af Eleverne fik en Mindegave af Dr. *Hanssen*.

4 Elever blev konfirmeret, og 2 forlader Skolen for at gaa til Duborgskolen.

Aug. Rattenborg.

Dansk Privatskole, *Jaruplund*, ledes af Lærer H. P. *Eskindsen*, der har fremsendt efterfølgende Beretning:

I Aaret 1934—35 fik vi ingen nye Elever i Skolen; da der heller ingen blev udskrevet, var Tallet uforandret 14 Elever. Nu til Paaske forlader to store Piger Skolen, og vi faar i Stedet for en lille Pige og en lille Dreng. Der begyndes altsaa atter med 14 Elever.

Skolen er i Sommer blevet inspiceret af Hr. Skoleraad *Grøndahl*, og Rektor, Dr. *Hanssen* overværede vor Eksamen i Slutningen af Skoleaaret.

Fra 22. April til Sommerferien har Hr. *Tychsen* vikarieret, da jeg var paa Sløjdkursus i Askov.

Den 12. og 13. April var Skolen inviteret til Bredebro. Hr. og Fru *Hersbol* og flere andre Familier tog venligt imod os, og vi var paa Biltur til Trøjborg Ruin og Emmervlev.

Den 23. Juni var Skolebørnene, deres mindre Søkende samt deres Forældre paa Biltur til Broager og Dybbøl.

Men den største Oplevelse i dette Skoleaar var Udflugten til Stevns. Vi var blevet inviteret af Hr. Provst *Alsboe* og *Fru* til et Besøg i Højerup. De 9 største Elever deltog i Turen. Vi havde 8 dejlige Dage blandt venlige Mennesker og saa og hørte en Mængde, som har givet Stof til mange Samtaler Resten af Skoleaaret. Den 7. September startede vi tidligt om Morgenen til en Tur til Hovedstaden. Et lille Uheld undervejs forsinkede os lidt, men gjorde ikke større Skaar i Glæden. Zoologisk Have, Tivoli, Stevns Klint, Vallo Slot og Roskilde Domkirke glemmes aldrig mere.

Vi har desuden foretaget smaa Ture i Omegnen. Den 6. Februar nedlagde vi som sædvanligt en Krans ved Mindesmærket ved Sankelmark Sø. Desuden har vi været paa Mosen, i Skoven og ved Soen. Oversø Kirke, Duborgskolen, den gamle Kirkegaard og Museet i Flensborg har vi besøgt.

Fra Børnene i Aarhus Kathedralskole fik vi tilsendt Julegaver. Vi takker dem for Gaverne og de mange Breve, der er vekslet siden.

En hel Del større Selskaber og mange Enkeltpersoner har i Aarets Løb aflagt Besøg paa Skolen.

Vinterarbejdet har der været ret god Tilslutning til. Hver anden Mandag Aften har Pastor *Noack* holdt Bibeltime i forskellige Hjem. Tirsdag Aften har Vandrelærer *Nordentoft* haft en Historiekreds. Om Onsdagen har vi haft Sløjd; Torsdag Aften har Frk.

Fredslund haft Pigerne til Haandgerning, og Delingsfører *Georg Büchert* Karlene til Gymnastik. Lærerinde Frk. *Jørgensen*, Krusaa, har Fredag Formiddag undervist Børnene i Danmarkshistorie og om Aftenen fortalt om samme Emne for en stor Skare baade gamle og unge.

Tak til alle, der har støttet vort Arbejde her i Jaruplund.

H. P. Eskildsen.

I JARUPLUND SKOLE.

Dansk Privatskole, Langbjerg, ledes af Lærer *Henry B. Thomsen*, der har fremsendt følgende Aarsberetning:

Begyndelsen af Skoleaaret 1934—35 var ikke lovende for Langbjergs Vedkommende. Kun 7 Børn sad paa Bænkene hin Morgen, da dette Skoleaar begyndte. Fem af vore skolepligtige Børn gaar nu i tysk Skole. En dansk Familie rejste ud til Langbjerg noget senere og sendte 4 Elever hen til Skolen. Endvidere blev en lille Dreng anmeldt i Aarets Løb, saa vi naaede op paa 12 Elever.

To Børn blev konfirmeret, og to store Drengene skal ind til Duborg. Tre Børn er indmeldt, saa vi begynder det nye Aar med 11 Elever.

Skoleraad *Grondahl* har besøgt Skolen.

Adjunkt, Frk. *Jørgensen* har undervist Børnene i Danmarkshistorie og gennemgaaet samme Stof med de voksne. Frk. *Schlesinger* har undervist i Haandgerning. Lærer *Kjems* har haft Sløjd og Husflid med Børnene. I et Kursus for voksne Elever har vi læst *Gøsta Berlings Saga*. Frk. *Fredslund* har hjulpet Damerne med at sy. Frk. *Gudme* har fortsat sit Arbejde med forøget Tilslutning. Alle tre danske Præster i Flensborg og flere fra Danmark har besøgt os.

Sidste Sommer besøgte vi sammen med Kammeraterne fra Kobbermølleskolen Fano og Ribe. Overlærer *Skov*, Ribe, sørgede for Indkvartering og for et fint Program. Turen blev en stor Oplevelse.

Ribe Seminariums III. Klasse gæstede Sydslesvig. En Del af de raske Piger besøgte Langbjerg Skole til stor Glæde for os.

Børnene har læst flittigt. Sidste Aars Resultat blev 579 læste Bøger.

Den 18. Marts har vi haft Eksamen. Rektor, Dr. *Hanssen* med *Frue* og en Del Forældre var til Stede.

Af smaa Festligheder vil jeg nævne Skolens Fødselsdag i August. Den Dag kom vi med i den sydslesvigske Film. Julefesten blev til noget særligt paa Grund af den fine Udsmykning.

De forskellige Foreninger herude har arbejdet tilfredsstillende. Det kneb med Sporten.

da vi mangler urge Mænd. Vore dygtige Damer blev sytlesvigsk Mester i Nævebold for tredje Gang.

I det forløbne Aar har jeg holdt en Del Foredrag nord for Grænsen. Flere af de Kredse, som jeg besøgte, har paa smukkeste Maade tænkt paa Langbjerg med Penge eller Tøj. Dette gælder særlig Grænseforeningerne i Ringkøbing Amt, Bredsten—Balle og Vejle By, endvidere Ungdomsforeningerne i Frøslev og Skodborg.

En særlig Tak skylder vi Adjunkt, Frk. *Jorgensen* ved Aarhus Katedralskole for den Interesse, hun har vakt til Live for Langbjerg.

Med Sporskifte-Folkene har vi haft en livlig Forbindelse. Bekendtskabet er blevet til gensidig Glæde.

Hejmdal-Studenterne har ogsaa i Aar været vore Gæster.

Den danske Sanger *Saxtorph-Mikhelsen* gav os en Aften, som næppe glemmes.

Arbejdsforholdene for vore Mænd har været bedre end i lang Tid. Gid det maa vedvare. Det danske Arbejde i Langbjerg er i det forløbne Aar foregaaet paa en rolig Maade.

Henry B. Thomsen.

Dansk Privatskole, Harreslevmark, ledes af Lærer *Niels Bøgh Andersen*, der har fremsendt følgende Aarsberetning:

Det forløbne Aar har formet sig som en Videreførelse af de foregaaende Aars Arbejde herude.

Elevantallet har været 26. To af Børnene blev meldt ud af Skolen i Aarets Løb; en Dreng blev afmeldt til Kobbermølleskolen, medens vi mistede en Pige til Nytaar, som blev indmeldt i en tysk Pigeskole i Flensborg; Udmeldelsen har dog intet med politiske Tvangsforanstaltninger at gøre. Skoleaaret slutter saa med 24 Elever, hvoraf falder paa I. Klasse 5 Piger og 3 Dreng, II. Klasse 6 Piger og 1 Dreng, III. Klasse 2 Piger og 3 Dreng, IV. Klasse 2 Piger og 2 Dreng.

IV. Klasse, ialt 4, overflyttes til Duborgskolen, af Nyindmeldelser findes der 9, 8 Nybegyndere og 1 Dreng paa 10 Aar. — Det nye Aar tegner altsaa til at begynde med 29 Elever, 17 Piger og 12 Dreng, hvilket hidtil er Skolens højeste Elevantal.

Sundhedstilstanden har gennemgaaende været god, med Undtagelse af September og Januar-Februar Maaneder. For Februar Maanedes Vedkommende har Forsømmelsen paa Grund af Influenzaens voldsomme Angreb været meget stor, saa Sygdomsprocenten ligger ved 30; her maa dog indskydes, at Skolen har været lukket fra den 11. til den 14.

To Børn har været paa Helseferie og 19 Elever paa Ferieophold i Juli Maaned.

Naar *Sundhedstilstanden* gennemgaaende har været god, skyldes det foruden nævnte Ophold i Danmark, Skolens Børnebespisning, hvor alle Børn for 25—30 Pfg. ugentlig hver Dag kan faa deres Portion Mælkemad. Udgifterne dækkes ved Hjælp af Harreslev Skoleforening.

Ind i Skolens faste Arbejde har flettet sig en *Række Festedage*, der er ved at faa traditionelt Præg. I Sommernes Løb har Skolen været to Gange paa Weekend i Kollund; det var Festedage for de smaa, selv at spille »Far og Mor«, at kløve Brænde, koge Mad og vaske op. — Faa Dage før Julehøjtiden havde Børnene indbudt Forældre og Venner til en Juleforventningens Fest i Harreslev Forsamlingshus. Forventningens Glæde var Mottoet for denne Fest. — I Fastelavnen sloges Katten af Tønden, og alle Skolens smaa havde i Dagens Anledning klædt sig i de mest fantastiske Dragter, saa Læreren var ikke den, der overraskedes mindst, da han mødte til selve Højtideligheden. Naar Festen er blevet Tradition, saa bliver Glæden gennem den store Forventning i Barnets Sind dobbelt.

Den 15. Marts holdtes *Skolens aarlige Eksamen*, hvor Rektor, Dr. *Hanssen* samt Børnenes Forældre var til Stede. Eleverne viste deres Færdigheder i Læsning, Regning, Skrivning og Fortælling af det jødiske Folks Historie. Til Slut talte Dr. *Hanssen* til Børnene, Forældrene og Læreren.

Arbejdet uden for Skolen blandt de Voksne har bestaaet i Darskundervisning samt Foredrag for en mindre Kreds over Emner fra den nordiske Sagalitteratur, en Analyse af det Livssyn, som fandtes, og dets Værdi for Nutiden.

Harreslevmark dansk Privatskole, d. 30. 3. 1935.

Niels Bøgh Andersen.

Sønderjydsk Skoleforening bærer Driften af Privatskolerne i Tarup, Jaruplund, Langbjerg og Harreslevmark.

Grænseforeningen for Aarhus og Randers Amter bærer Driften af Kobbermølleskolen, Den sønderjydske Dags Skole.

DEN DANSKE KOMMUNESKOLE.

Ved Skoleaarets Begyndelse efter Paaske — April 1934 — viste det sig, at et Antal af ca. 80 Elever var udeblevet fra Skolen; imellem disse var adskillige, der havde besøgt den danske Kommuneskole i flere Aar. Det stod det danske Mindretal klart, hvad der her var foregaaet, selv om Enkeltheder kunde være vanskeligt at gennemskue.

Efter Forslag fra »Dansk Skoleforening's« Side blev der dannet et Udvalg til at undersøge Sagen. I Udvalget sad fra dansk Side Skoleforeningens Formand, Hr. Grosserer *Cornelius Hansen* og Inspektør ved Duborgskolen, *Dirk Dirks*. Fra tysk Side: Overborgmester, Dr. *Sievers*, og Skoleraad *Mittag*.

DANSK KOMMUNESKOLE.

Fra dansk Side fremlagdes et omfattende Materiale, der dokumenterede, at adskillige Forældre var blevet skræmmet til at sende deres Børn til tysk Skole. Overborgmester, Dr. *Sievers* udstedte derefter en Erklæring til Forældrene, hvori han hævdede, at ingen, der hørte til det danske Mindretal, skulde lide nogen økonomisk Skade ved at sende sine Børn til dansk Skole.

Resultatet blev, at 15 af de omtalte Elever vendte tilbage til Skolen — et Resultat, der klart beviste, at der havde været Grund til Paatale. Enhver kan jo saa iøvrigt tænke, hvad han vil, om Grunden til, at de øvrige ikke vendte tilbage.

I August Maaned fremskaffede interesserede, danske Kredse en Samling paa 20 store, smukke Billeder til *Udsmykning af Kommuneskolens Lokaler*. Billedernes Motiver er dansk Natur, Bygningskunst og Folkeliv; de er smukt indrammede — og til megen Glæde.

Billederne ejes af *Dansk Skoleforening, Flensborg*, og er kun udlaant til Skolen, saa længe denne Bygning anvendes til dansk Skole.

Kommuneskolens Elevtal var den 12. Oktober 1934: 166 Piger og 170 Dreng, ialt 336 Elever. Heraf gik 42 Elever (29 P. og 13 D.) i en særlig Klasse i Johannesskolen i Byens sydlige Del.

Allerede i 1928 blev det ved Dansk Skoleforenings Aarsmøde den 11. Maj fra flere Sider krævet, at der blev gennemført en virkelig gennemgribende Forbedring af *Forholdene ved den danske Kommuneskole*. I en Udtalelse, som blev vedtaget paa Mødet, kræves det, at *Undervisningen ledes i Mindretallets Aand* — d. v. s., at den gives af dansksindede Lærere — og at Skolen faar en *centralt beliggende Bygning*, der er forsynet med Gymnastiklokale, Sløjdløkkale og Skolekøkken.

Om disse Ønsker har der nu været forhandlet — skriftligt og mundtligt — i 6—7 Aar. I 1933 blev der ved Skolen ansat een dansksindet Lærer, nemlig Hr. *Tønnsen*. Fra den 1. Januar 1935 ansattes Hr. *Heinrich Fischer* som Overlærer ved Skolen, og samtidig Hr. *Dinsen Hansen*, Hr. *Carl Petersen* og Hr. *Hermann Tychsen* som Lærere. Af de nævnte har Hr. Fischer og Dinsen Hansen i en Aarrække været Lærere ved Duborgskolen; de har indtil videre Orlov fra Duborgskolen og kan vende tilbage, saa snart andre Lærerekræfter er disponible. Hr. Carl Petersen, der er født i Nordslesvig, har i en lang Aarrække været Lærer i Hamborg. Hr. Hermann Tychsen har i sin Tid taget Præliminæreksamen fra Duborgskolen og derefter Lærereksamen fra Tønder.

OVERLÆRER H. FISCHER. LÆRER H. TØNNSEN.

EN MINDEDAG I DEN DANSKE SKOLES HISTORIE I FLENSBOURG.

I Henhold til de højere tyske Skolemyndigheders Afgørelse overtog den nye danske Lærerstab den 4. Januar 1935 Ledelsen og Arbejdet ved den danske Kommuneskole i Flensborg. De fire nye Lærere førtes ind i deres Embede ved en lille Højtidelighed, som overværedes af Byens Skoleraad *Mittag*, Inspektør *Dirks* fra Duborgskolen og *Medlemmerne af Skolens Forældreraad* og den danske Skoleforenings Bestyrelse. Efter at Lærerne paa Lærerværelset i Fællesskab havde aflagt den tyske Embedsed, samledes Børnene i Skolens

Korridor, hvor *Skoleraaden* gjorde dem bekendt med den Forandring, der var sket, og udtalte Ønsket om, at Lærernes Virksomhed ved Skolen maatte blive til Gavn for Mindretallet. Derefter takkede Skoleforeningens Formand, Grosserer *Cornelius Hansen*, Skoleraaden og de tyske Myndigheder for den Imødekommenhed, de havde vist ved at opfylde Mindretallets Ønske om egne Lærere ved Skolen, og gav samtidig Udtryk for Haabet om en ny, mere centralt beliggende Skolebygning. Skolens fremtidige Leder, Lærer *H. Fischer*, udtalte paa Lærerkollegiets Vegne, at det vilde øve sin fremtidige Gerning i dansk Aand, men ud fra en fuldkommen loyal Indstilling over for Staten.

Torsdag den 24. Januar Kl. 8 Aften afholdtes et stort *Forældremøde* i Duborgskolens Gymnastiksal for *Kommuneskolens Forældrekræds*. Omkring 300 Forældre var mødte. Rektor, *Dr. Hanssen* bød Velkommen og mindede om det lange Arbejde, der maatte gaa forud, før Den Danske Kommuneskole naaede saa vidt, at den fik danske Lærere og en dansk Leder. Han lykønskede Forældrene til dette foreløbige Resultat og overgav Mødets Ledelse til den nye Overlærer *H. Fischer*.

Overlærer *Fischer* fremsatte en Redegørelse for Stillingen og Tilstanden ved Kommuneskolen. Han betegnede den 4. Januar som en historisk Dag for det danske Mindretal. Han forestillede de nye Lærere for Forsamlingen og udtalte, at man med Glæde gik til Arbejdet, ligesom man selvfølgelig vilde handle som loyale Statsborgere, men at man ogsaa ventede bedre Arbejdskaar, end der nu blev budt i den nuværende Skolebygning. Han paapegede, at der bl. a. trængtes til mere Tyskundervisning.

Forældredvalgets Formand, Smedemester *S. Münchow*, mindede om forskellige Begivenheder ved Skolen og manede til, at alle danske Forældre nu sendte deres Børn til Skolen. Han spurgte Forældrene, om de billigede Kravet om en *forøget Tyskundervisning* — og fik enstemmig Tilslutning — samt fremsatte paany Kravet om *en centralt beliggende Skolebygning*, der allerede mange Gange er krævet af Forældrene og Skoleforeningen, og som *Myndighederne har lovet os*.

Journalist *J. N. Jensen* talte om de Lærere, som nu forlod Skolen, og ønskede de nye Lærere Lykke til Arbejdet. Fru *Sørensen* talte om Betydningen af, at Skolen nu virkelig blev holdt ren. Lærer *Dinsen Hansen* betonede Vigtigheden af Samarbejdet mellem Forældre og Lærere.

Skoleforeningens Formand, Grosserer *Cornelius Hansen* udtalte sin Glæde over dette Forældremøde, der viser Samfølelse og oget Tillid til Kommuneskolen. Vi haaber i Løbet af Aaret at faa den nye Skolebygning — og ligeledes bedre Undervisningsmateriel. Giver sin Tilslutning til en forøget Tyskundervisning og ønskede alt godt for Kommuneskolen.

Økonom *C. Bovadt* fortalte Smaaatræk fra Kommuneskolens Historie og ønskede, at Skolens Fremtid nu maatte blive lys. Hr. *Münchow* fremkom med nogle praktiske Spørgsmaal og rettede en Tak til de Lærere, som nu tog Arbejdet op — samt takkede alle, der havde været med til at arrangere denne Aften saa smukt.

Ind imellem Talerne blev der sunget en Række Fællessange, hvortil Frk. *M. Flogt* spillede. Hr. *N. J. Billum* sang tre Sange; *Dr. Andreas Hanssen* læste *Selma Lagerlöfs* Historie: *Sølvgruben* — og Hr. *Th. Madsen* gav en munter Musikafdeling. —

Den Danske Kommuneskole havde holdt sit første Forældremøde under sin nye Ledelse.

Saavidt Forholdene kunde tillade det, er Undervisningen blevet gennemført i de forløbne Maaneder paa dansk Maade.

Der afholdtes i Marts Maaned et godt besøgt Forældremøde med Skolens ældste Klasse og dens Forældrekræds; desuden 3 Forældredage for de andre Klasser. Besøget udgjorde for de sidstnævnte Klassers Vedkommende ca. 150.

Ved Skoleaarets Udgang tog Skolen Afsked med Lærerinde, Frk. *H. Matzen*, der er gaet over til tysk Skolevirksomhed. I Stedet for Frk. *Matzen*, er Frk. *Kathrine Jensen*, der hidtil har ledet Dansk Privatskole i Tarup, blevet ansat ved Skolen.

Den 1. April blev den hidtilværende Skolebetjent afløst af Hr. *Bruno Halwas*, der tilhører det danske Mindretal.

ELEVER I DANSK KOMMUNESKOLE.

Ved Skoleaarets Slutning havde Dansk Kommuneskole 333 Elever. Der udgik 11 Konfirmander, 7 til tysk Skole, 53 til Duborgskolen, ialt 71 Elever. Der blev indskrevet 134 nye Elever.

Ved det nye Skoleaars Begyndelse staar Skolen altsaa med 396 Elever. Dette betyder:

1. at Skolebygningen er for lille.
2. at de tekniske Fag ikke kan gennemføres p. G. af Lokalemangel.
3. at Begynderklassen — 83 Elever — nødvendigvis maa deles.
4. at Skolen mangler 2 Lærere, for at der kan gennemføres en nogenlunde normal Undervisning.

Det er en Selvfølge, at *Dansk Skoleforening*, Flensborg, straks har henvendt sig saavel til de lokale Skolemyndigheder som til Skolemyndigheder i Slesvig og Ministeriet i Berlin for at faa disse Mangler afhjulpet.

Lærerkollegiet ved Den Danske Kommuneskole: Overlærer *H. Fischer*, Lærer *Carl Petersen*, Lærer *Dinsen-Hansen*, Lærer *H. Tychsen* — alle ansat 1. Jan. 1935. Lærer *H. Tønnsen*, ansat 1. April 1933. Lærerinde, Frk. *Kathrine Jensen*, ansat 1. April 1935. Desuden, som eneste tilbageblevne af de tysksindede Lærere: Hr. *J. Nielsen*, der leder Afdelingen i den sydlige Bydel.

Skolens Klasser og Elevtal pr. 23. April 1935:

Ældste Klasse (omfatter 4 Aargange):	38 Dr. og 18 P., ialt 56.
IV. Aarg. (9—10 Aar):	27 » » 30 » » 57.
IIIa. » (8—9 Aar):	19 » » 25 » » 44.
IIIb. » (8—9 Aar):	19 » » 23 » » 42.
II. » (7—8 Aar):	29 » » 36 » » 65.
I. » (6—7 Aar):	41 » » 42 » » 83.
Afd. Syd (6—8 Aar):	20 » » 29 » » 49.

Ialt: 193 Dreng og 203 Piger — 396 Elever. Klassekvotient: 56,0.

Elevtallet i Aarene 1920—35, inklusive: 240, 306, 266, 260, 244, 243, 237, 221, 211, 205, 180, 224, 272, 359, 333, 396. — Den paafaldende stærke Nedgang indtil 1929—30 er bl. a. Eftervirkninger af Krigen: færre Ægteskaber, færre Børn. Nedgangen i 1934 — hvor en Opgang var ventet — skyldes Aarsager, der er tilstrækkelig kendt for den, der blot har et minimalt Kendskab til de Forhold, hvorunder det danske Mindretal lever.

DANSK SKOLEFORENING.

Aarsmødet.

Skoleforeningen afholdt Onsdag den 8. Maj 1935 sin aarlige Generalforsamling i Borgerforeningens Lokaler. Mødet aabnedes af Formanden, Hr. Grosserer Cornelius Hansen, der bød Velkommen. Forsamlingen sang »Det suser i Nordens Skove«, og man gik derefter over til Dagsordenen.

Ved Valget til den udvidede Bestyrelse fulgtes helt igennem det fremsatte Forslag. Formanden understregede, at der gennem Aarene var udført et godt og trofast Arbejde fra de hidtilværende Medlemmers Side, men han fremhævede tillige Ønsket om at faa yngre Kræfter ind paa de Poster i den udvidede Bestyrelse, der blev ledige.

Fuldmægtig Harek oplæste selve Skoleforeningens reviderede Regnskab, der enstemmigt godkendtes.

I Tilslutning hertil nævnte Formanden, at den hidtilværende Revisor, Bankdirektør Fr. Møller, ikke mente at kunne fortsætte. Direktør Møller havde nu i en hel Del Aar udført et stort Arbejde med Skolens vidtforgrenede Regnskaber, der nu forelaa i en mønstergyldig Tilstand. Formanden rettede en hjertelig Tak til Direktør Møller for hans store Arbejde. Posten som Revisor vil nu blive overtaget af Bankfuldmægtig A. Halberg.

Derefter fremsatte Rektor, Dr. phil. Andr. Hanssen en udførlig Redegørelse om det sidste Aars danske Skolearbejde i Sydslesvig.

Vort Arbejde i Grænselandet tvindes, sagde Dr. Hanssen, sammen af mange Traade. Maaske anstrenger vi os af og til for at gennemskue, hvilke Traade der er de vigtigste. Jeg tror, at man skal erkende, at det er ørkesløst: Ingen ved det, ingen kan vide det! Smaa Begivenheder — tilsyneladende uvigtige Bevægelser — kan faa uanet Betydning i Fremtiden. Det er gavnligt at tro paa de smaa Tings Magt —, og det er gavnligt, at man aldrig slaar sig til Ro med vundne Resultater. Den, der ikke uafbrudt holder Vagt, taber i næste Omgang. Og Dansk Skoleforenings Opgave er den: at holde Vagt syd for Grænsen om danske Børns og dansk Ungdoms Muligheder for at faa dansk Undervisning — og vel at mærke: faa den i en Form, der giver den bedste Mulighed for et Samliv med dansk Tanke og Væsen.

Efter denne Indledning gennemgik Dr. Hanssen Hovedtrækkene af Aarets Arbejde, saaledes som de foreligger i den trykte Aarsberetning — og afsluttede med efterfølgende Udtalelse:

Naar alle disse Foretagender har kunnet gaa deres gode Gang, saa skyldes det først og fremmest et udmærket Samarbejde mellem Skoleforeningens Ledelse og alle vore Medarbejdere. For dette trofaste Samarbejde takker jeg Skoleforeningens Bestyrelse, dens Tillidsmænd og Tillidskvinder, dens Medarbejdere i By og paa Land, i Skoler, Børnehaver og Forsamlingssteder!

Og jeg takker Statens Udvalg, Sønderjydsk Skoleforening og Grænseforeningen for de Bevillinger, der er ydet til Arbejdets Opretholdelse og Fremme! Ligeledes takker jeg Sprogforeningen, forskellige store Skoler og Institutioner, mange Enkeltpersoner, der paa mangfoldig Vis har støttet og gavnet vore Skoler, vort Arbejde, vore Børn, vore unge!

Der blæste i Fjor en skarp Paaske-Østen over vort Arbejde. Da Skolearbejdet begyndte i April 1934, mauglede der 80 Elever af den Flok, som normalt skulde have været ved Den danske Kommuneskole, samt nogle faa fra Duborgskolen. Jeg skal ganske kort minde om, at Dansk Skoleforening krævede Sagen undersøgt, og at dette ogsaa skete, samt at Byens Overborgmester derefter ved en Skrivelse tilkendegav, at ingen Forældre skulde lide nogen Skade ved at sende deres Børn i dansk Skole. Af de 80 vendte 15 Børn tilbage til de danske Skoler. For alle os, der kender Sagen i Enkeltheder, er den let gennemskuelig.

I det mellemliggende Aar er der forhandlet videre, skriftligt og mundtligt, om Kommuneskolens Forhold. Og endelig den 4. Januar 1935 blev der ansat fire Lærere af det danske Mindretal i Steden for de hidtilværende tyske Lærere. Hertil kom en dansk Lærerinde fra 1. April — samt en Skolebetjent. Ved den danske Kommuneskole virker nu en dansk Overlærer, fire danske Lærere, en dansk Lærerinde — og en tysk Lærer ved Skolens sydlige Afdeling.

I 1934 var Elevtallet 333. Ved det nye Skoleaars Begyndelse udgik 71 Elever, og der blev indskrevet 134, hvorefter Elevtallet blev 396. Naar der tages Hensyn til, at dette med 7 Klasser giver ca. 57 Elever gennemsnitlig, samt at et Par af Klasserne kun kan modtage 42—45, og at der er 83 Elever paa Begyndertrinnet, saa er det klart, at der maa kræves flere Lærere og flere Lokaler. Hertil kommer vort mangeaarige Krav om en centralt beliggende Skolebygning.

I de sidste Dage er der ført nye Forhandlinger med Ministeriet i Berlin om disse Spørgsmaal, og herom vil Skoleforeningens Formand berette. Men jeg vil gerne til Slut betone: Vi anerkender de Forbedringer, der er sket, og vi anerkender, at man i dette Aar i alt væsentligt har ladet vort kulturelle Arbejde i Ro! Og vi venter, at man nu endelig ogsaa giver vor Kommuneskole rimelige Arbejdsvilkaar, saaledes at danske Forældre kan være tjent med at sende deres Børn derhen.

Dansk Skoleforening har nu i 15 Aar øvet sin Gerning — under meget skiftende Forhold. Endnu mangler vi adskilligt i at være paa Højde med, hvad Danmark yder det tyske Mindretal. Det er vor Ret og vor Pligt at fremhæve det. Dansk Skoleforening vil fastholde sit Maal og handle i Pagt med det Folk, vi hører til.

Efter Dr. Haussens Beretning, der hilstes med Haandklap, rettede Formanden, Grosserer Corn. Hansen, en Tak til Rektor for hans Beretning, men ikke mindst for hans Arbejde i Løbet af det svundne Aar. En Tak ogsaa til alle Lærerne for det store Arbejde, de har udført gennem Aarene. Forsamlingen sluttede sig hertil ved at rejse sig.

Saa aflagde Formanden en Beretning om den personlige Henvendelse, der for et Par Dage siden var foretaget hos Ministeriet i Berlin

vedrørende den danske Kommuneskole. I Tislutning hertil udspandt der sig en livlig Drøftelse, hvori Smedemester S. M ü n c h o w, Økonom Chr. Bø vad t, Arbejder Aug. P e t e r s e n, Lærer P. J e n s e n, Overlærer H. F i s c h e r, Dr. A. H a n s s e n, Snekker P. J ø r g e n s e n og Formanden deltog.

Under denne Drøftelse blev det paavist, hvor meget større Hensyn der ydes fra dansk Side over for det tyske Mindretals Skoleforhold — end Tilfældet er fra tysk Side over for det danske Mindretal. Den Maade, hvorpaa den danske Kommuneskole i Flensborg behandles — efter de store Udtalelser om Imødekommenhed fra tysk Side — fremgaar klart af følgende Sammenligning:

Tysksprogede Kommuneskoler i Nordslesvigs K o b s t æ d e r :

	Elevantal Lærere (31.12.34)	
Tønder . . .	335	13
Sonderborg . .	399	16
Aabenraa . . .	344	11
Haderslev . . .	366	13

Den danske Kommuneskole i Flensborg :

396 Elever,
7 — syv — Lærere.

Til Undervisningsmidler ydes der i de nævnte nordslesvigske Skoler henholdvis 3300, 4753,24, 2394,31 og 2600 Kroner; for Skolen i Flensborg er der givet Haab om et Beløb paa 800 Mark.

Ved Forhandlingen understregedes stærkt det natviselige Krav om bedre Lokaleforhold, flere Lærere osv. ved Kommuneskolen. Formanden bebudede, at der i den nærmeste Fremtid i Anledning af det tyske Kultusministeriums Holdning vilde blive foretaget nye, bestemte Skridt i Sagen. Han rettede en Tak til den talrige Forsamling og til Ordførerne for deres Indlæg i den vigtige Sag.

Derefter sluttedes Modet med Sagen »Jeg vil værge mit Land«.

DEN RØDE LIVSTRAAD.

Af en Artikel af Redaktør Ernst Christiansen.

Flensborg Avis. 10. Maj 1935.

Det hænder vist de fleste arbejdende Mennesker, at de engang lidt mistrøstigt spørger sig selv, hvad Nytte til deres Gerning er. En aandelig Arbejder kan synes, at Haandens Arbejder dog har det haandgribelige Udbytte for Øje, medens Udbyttet af hans eget Virke glider bort, og en Haandens Arbejder kan mene, at det er lutter dede Ting, der gaar ud af hans Haand, medens Aandens Arbejder former levende Menneskesind.

— Du kan jo sagtens! vil vi som oftest sige om en Mand i et andet Fag. Og naar en Skolemand nævner, at ogsaa han kan blive mistrøstig, saa giver vi os til at nynne, at det kan vi andre slet ikke forstaa. Ethvert arbejdende Menneske tjener Livet, og Skolemanden er en af dem, der gør det paa den mest umiddelbare Maade. Og Udbyttet? Ja, kan der

tænkes smukkere Belønning end at et Barneøje engang imellem bliver vaagent, at et Barne-sind engang imellem bliver varmt og optaget.

I dansk Skolearbejde syd for Grænsen er der dog en særlig Opmuntring netop i dette, at det efterhaanden bliver en Selvfølge, at det bliver historisk rodfæstet. Det har ikke været lette Aar siden 1920, og hvert Aar har vi i vore Tilbageblik og endnu mere i vore Drøftelser taget Sigte paa Genvordigheder og Mangler, men naar vi nu ser tilbage paa hele Tidsrummet, saa kan vi ikke undgaa at glædes over, at den røde Livstraad gaar igennem Arbejdet fra først til sidst og er spundet fastere fra Aar til Aar.

I dette Foraar er der i Modsætning til i Fjor ikke gaaet noget tabt af den ventede og naturlige Tilgang til den danske Kommuneskole i Flensborg, og om de andre danske Skoler er der godt at melde, og Børnehaverne er fyldt til sidste Plads, og naar vi husker paa, hvor mange gode Kræfter der i Skoler og Foreninger bærer Sagen frem, fyldes vi med Taknemlighed. For saa vidt er Stillingen udmærket, men Billedet bliver alvorligere, naar vi tænker paa den Ungdom, der forlader de danske Skoler. Maalet maa være, at den holder ud hernede, at den tjener sit Brød her og tager sin Plads i Rækken. Men de økonomiske Vilkaar har i en Aarrække for en stor Del umuliggjort dette, og de sidste Par Aars Udvikling paa de forskellige Omraader har taget fra og lagt til, saaledes at det vil blive meget svært at faa Strømmen nord paa til nogenlunde at standse. Vi maa fæste Øjet skarpt paa dette Punkt, idet vi fastholder det Haab, at den sydslesvigske Danskhed vedbliven-le vil være saa stærkt selvfornyende, at den kan bære Tabet i en Overgangstid. Den vilde næppe kunne det, hvis Fremtoningen skulde blive varig.

Foreløbig maa vi, der i 1920 stod over for den store Uvished, glæde os over Skolens Tal, over den røde Livstraad i dens Arbejde.